

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Lahti University of Applied Sciences

LÄNSI-TAMPEREEN PELI- JA PALLOILUKENTTIEN KEHITTÄMINEN

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Tekniikan ala
Ympäristötekniikan koulutusohjelma
Miljösuunnittelun
suuntautumisvaihtoehto
Opinnäytetyö
Kevät 2012
Joni Hyvönen

Lahden ammattikorkeakoulu
Ympäristötekniikan koulutusohjelma

HYVÖNEN, JONI:

Länsi-Tampereen peli- ja palloilukenttien
kehittäminen

Miljöösunnittelun suuntautumisvaihtoehdon opinnäytetyö, 65 sivua, 33 liitesivua

Kevät 2012

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön tarkoituksena on laatia Länsi-Tampereelle peli- ja palloilukenttien kehittämissuunnitelma, joka toimisi apuna niin nykyisten kuin tulevienkin kenttien kehittämisessä ja suunnittelussa. Kehittämissuunnitelma perustuu vuonna 2011 inventoituihin 53:een Länsi-Tampereen peli- palloilukenttään.

Työssä käsitellään Tampereen viheralueohjelman mukaisia tavoitteita liikuntaympäristöjen osalta sekä tarkastellaan pelikenttiä koskevia yleisiä ohjeita. Liikuntaympäristöjä käsitellään aluksi yleisellä tasolla, jonka jälkeen siirrytään tarkastelemaan kenttäverkostoja. Lisäksi käsitellään inventoitujen kohteiden pohjalta niiden nykytilaa sekä eri käyttäjäryhmien kentille asettamia tarpeita ja toiveita. Näiden pohjalta annetaan kehittämistavoitteita kenttien ja kenttäverkostojen kehittämiseksi. Lopuksi annetaan vielä yleisiä kehittämissuunnitelmia kenttien parantamiseksi sekä toimenpide-ehdotuksia muutamalle esimerkkikentälle sekä tutkitaan monitoimikenttiä uutena mahdollisena kenttämuotona. Monitoimikenttien lisäämisen tueksi Länsi-Tampereelle ehdotetaan kenttien kunnossapidon ja hoidon resurssien lisäämistä.

Avainsanat: liikuntaympäristö, peli- ja palloilukenttä, Länsi-Tampere, kehittäminen

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Environmental Technology

HYVÖNEN, JONI:

Development plan for play and sports
fields in Western Tampere

Bachelor's Thesis in Environmental Planning 65 pages, 33 pages of appendices

Spring 2012

ABSTRACT

The objective of this study was to draw a comprehensive development plan for play and sports fields in Western Tampere. The thesis describes the current conditions and seeks ways to develop them. The work was commissioned by Tampere City and it will be part of further research consisting of all play and sports fields in Tampere. Different user groups like Western Tampere schools, Tampere Youth Forum (Tampereen Nuorisofoorumi), Tampere Parliament of Children (Tampereen Lastenparlamentti) and the Tampere section of Football Association (Tampereen Pallopiiri) were interviewed to find out their opinions on developing play and sports fields.

The thesis is divided to sections such as networking, current conditions, requirements, developing and operations. The results show that current conditions in Western Tampere are satisfactory but further developing would be needed in sports and play field management and diversification. In addition, attention should be paid to the maintenance of the fields. One possibility for diversification is to introduce a new form of multi-purpose fields which are suitable for many kind of sports.

Key words: play and sports fields, physical environment, development

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	PELI- JA PALLOILUKENTÄT LIIKUNTAYMPÄRISTÖINÄ	3
2.1	Tampereen viheralueohjelman liikuntaympäristöjä koskevat tavoitteet	4
2.2	Liikuntapaikkojen elinkaari, muunneltavuus ja kunnossapidettävyys	5
2.3	Kestävyys, käyttöturvallisuus ja ympäristönäkökohdat	5
2.4	Liikuntapaikkojen rakenteiden toimivuusominaisuuksista	6
2.5	Kentän liikuntavälineiden ja rakenteiden turvallisuus	8
2.6	Jääurheilualueet, luonnonjäät ja tekojäät	11
2.7	Lähiliikuntapaikat	11
2.8	Pallokenttien päällysteet ja rakennemateriaalit	11
2.9	Pallokenttien varusteet ja mitat	12
3	KENTTIEN VERKOSTOITUMINEN KAUPUNKIRAKENTEESSA	13
3.1	Seudulliset urheilu- ja liikunta-alueet	14
3.2	Kaupunkikohtaiset liikuntapalvelut	15
3.3	Aluekohtaiset liikuntapaikat	16
3.4	Paikalliset lähikentät	16
3.5	Korttelikohtaiset leikki- ja liikuntapaikat	16
3.6	Tonttikohtaiset leikki- ja liikuntapaikat	17
3.7	Kenttien jaottelu Jyväskylässä	17
3.7.1	Yleiskentät	17
3.7.2	Pienkentät	17
3.7.3	Lajikentät	18
4	KENTTIEN NYKYTILA LÄNSI-TAMPEREELLA	19
4.1	Kenttäverkostot	19
4.2	Alueellisesti merkittävät kentät	21
4.3	Kenttien saavutettavuus ja asukasmäärät	21
4.4	Talvikäyttö	27
4.5	Kenttien varustetaso	27

5	TARPEET JA TOIVEET	28
5.1	Käyttäjärühmät	28
5.2	Lapset	29
5.2.1	Tampereen Lasten parlamentin haastattelu	30
5.3	Nuoret	31
5.3.1	Tampereen Nuorisofoorumin haastattelu	31
5.4	Ikäihmiset	33
5.4.1	Haastattelu ja kysely Länsi-Alvarin edustajille	33
5.4.2	Ikäihmisille sopivat liikuntamuodot	35
5.5	Esteettömyys ja vammaisurheilu	44
5.6	Kysely Länsi-Tampereen kouluille	46
5.7	Suomen Palloliiton Tampereen piirin haastattelu	47
5.8	Kunnossapidolliset näkökohdat	48
6	KEHITTÄMINEN	50
6.1	Nykyisten peli- ja palloilukenttien kehittäminen ja monipuolistaminen	41
6.2	Kohdekohtaisia kehittämissuhteita	42
6.3	Kenttäverkoston kehittäminen	45
6.3.1	Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen Länsi-Tampereella	45
6.4	Toimenpide-suhteet	48
6.4.1	Tesoman koulun kenttä	48
6.4.2	Lentävänniemen kenttä Metsänhoitajanpuistossa	49
6.4.3	Pyhällönpuisto	52
7	KEHITYSEHDOTUKSENA MONITOIMIKENTÄT	53
7.1.1	Suunnittelu	54
7.1.2	Päällysteet	54
7.1.3	Kentän koko ja laidat	55
7.1.4	Maalit ja koritelineet	58
7.1.5	Peliverkko	59
7.1.6	Talvikäyttö	59
8	YHTEENVETO	60
	LÄHTEET	62
	LIITTEET	65

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä on tavoitteena laatia Länsi-Tampereelle kaupungille peli- ja palloilukenttien kehittämissuunnitelma, joka toimisi apuna niin nykyisten kuin tulevienkin kenttien suunnittelussa ja kehittämisessä. Työ on jatkoa kesällä 2011 inventoituihin 53:een Länsi-Tampereen peli- ja palloilukenttään, jotka toimivat tiedollisena pohjana opinnäytetyölle. Länsi-Tampereen kentät inventoitiin kuvaamalla ja laatimalla jokaisesta kohteesta oma kohdekortti.

Työssä käsitellään Tampereen kaupungin viheralueohjelman mukaisia liikuntaympäristöjen tavoitteita sekä yleisiä ohjeita kentille laadituista sekä niitä koskevista säädöksistä ja turvanormeista. Lisäksi tarkastellaan inventoitujen kenttien pohjalta niiden nykytilaa ja annetaan inventoituihin kenttiin perustuvia kehittämissuunnitelmia. Nykytilatarkastelussa huomioidaan kenttien määrä, kunto, käyttöaste, sijainti, saavutettavuus sekä kentillä mahdollisesti ilmenevät erilaiset ongelmat.

Lisäksi opinnäytetyössä on kartoitettu käyttäjien ja asukkaiden kentille asettamia tarpeita ja toiveita, joita on kerätty eri käyttäjäryhmille suunnatuilla haastatteluilla ja kyselyillä. Käyttäjäryhmäkyselyissä on huomioitu niin lapset, nuoret, aikuiset kuin ikäihmisetkin. Lisäksi on kysytty Palloliiton paikallisen pallopiirin kantaa sekä lähetetty kyselyt Länsi-Tampereen kouluille ja koulujen liikunnanopettajille sekä otettu huomioon kunnossapidollisia näkökohtia yhdessä kunnossapidosta vastaavien toimijoiden kanssa. Myös esteettömyyttä on tarkasteltu omassa kappaleessa.

Kenttien verkostoitumista on käsitelty omassa luvussaan, sillä Tampereen kaupungilla ei ole vielä toistaiseksi omaa pelikenttiä koskevaa järjestelmää. Siksi yhtenä tavoitteena opinnäytetyössä on myös tutkia Tampereen kaupungin peli- ja palloilukenttien verkostoitumista ja verkostojen jatkokehitystä. Lisäksi käsitellään kenttiä yleisesti. Huomion kohteina ovat erilaiset toiminnot kuten kenttien hoito, valaistus, pinnoitteet, välineet ja rakenteet, liikenne ja reitit sekä talviolot.

Kenttien kehittämisen lisäksi annetaan ohjeita kehittämissuunnitelmien toteuttamiseksi esimerkein. Joitakin kohteita on nostettu esille ja niille on laadittu

yleis- ja idealuonnoksia. Lopuksi tutkitaan vielä monitoimikenttiä uudentyyppisenä kenttämuotona.

2 PELI- JA PALLOILUKENTÄT LIIKUNTAYMPÄRISTÖINÄ

Kansallisen liikuntaohjelman tavoitteiden mukaan kansalaisilla tulisi olla mahdollisuus harrastaa liikuntaa riippumatta omista lähtökohdistaan. Jotta erilaiset käyttäjäryhmät voitaisiin ottaa huomioon, tulisi liikuntapaikkoja perustettaessa ja rakennettaessa huomioida erilaiset käyttäjäryhmät ja heidän tarpeensa ja toiveensa. Samalla tulisi kiinnittää huomiota leikkipaikkojen monikäyttöisyyteen ja muunneltavuuteen väestömäärän ja rakenteen muuttuessa ajan kuluessa.

Liikuntapaikan koko elinkaari tulisikin tutkia jo heti suunnitteluvaiheessa. Hyvällä suunnittelulla luodaan puitteet liikunnan harrastamiselle ja saadaan väestön liikunta-aktiivisuus herätettyä. Monipuolinen liikuntapaikka innostaa liikkumaan sekä omatoimisesti että ohjatusti. Liikuntapaikan hyvällä saavutettavuudella taataan kunnan jokaiselle asukkaalle yhdenvertaiset mahdollisuudet käyttää liikuntapaikkoja. Samalla hyvä saavutettavuus edistää yhdenvertaisuutta. Kuviossa alla esitetty saavutettavuuteen vaikuttavia tekijöitä. (Opetusministeriö 2008, 10; Vantaan kaupunki 2009, 6.)

KUVIO 1. Liikuntapaikan saavutettavuuteen vaikuttavia tekijöitä (Vantaan kaupunki 2009, 6)

Valtakunnallisen tutkimuksen mukaan urheilu- ja pallokentät ovat lasten ja nuorten suosituimpia liikuntapaikkoja. Vuonna 2002, Lipas-tietokannassa yleisiä palloilukäyttöön suunniteltuja ulkopallokenttiä oli Suomessa lähes 4000 tehden niistä Suomen yleisimmän liikuntapaikkamuodon. Peli- ja palloilukenttiä tulisikin sijaita melko tiheässä, jotta ne palvelisivat lähiliikuntapaikkoina jokapäiväisissä

leikeissä ja liikunnassa. Viherpalveluna ulkopelikenttiä voidaan pitää leikkipuistoihin verrattavissa olevana palveluna joka tukee nuorten liikunnallista kehitystä. (Jyväskylän kaupunki 2007, 36; Karvinen 2002, 52)

KUVIO 2. Hyvin suunnitellussa kotipihassa on tilaa erilaisille peleille ja leikeille (Karvinen 2002, 40)

2.1 Tampereen viheralueohjelman liikuntaympäristöjä koskevat tavoitteet

Tampereelle vuosille 2005–2014 laaditun viheralueohjelman mukaan liikuntaympäristöjen kehittämisessä tulee ottaa huomioon muun muassa kenttien valaistus sekä koulupihojen välineistön uusiminen. Lisäksi lähiliikuntapaikkoja sekä pallokenttiä tulisi lisätä ja eri liikuntamuodoille tarvittavat reitit turvata. Liikunta- ja urheilualueilla esille nousi myös kenttien reuna-alueiden hoidon kehittäminen. (Tampereen kaupunki 2005, 17–18, 44, 53.)

Tampereella on otettu tavoitteeksi uusilla asuinalueilla kaupunginosapuistoihin perustettavat lähiliikunta- ja pelialueet, joiden on tarkoitus monipuolistaa palvelutarjontaa. Viherpalveluohjelmakaudella pyritään myös lisäämään nurmipintaisia pelialueita ja rantalentopallokenttiä, joiden lisäksi sorapintaisia lähipelialueita esitetään laajennettavaksi ja lisättäväksi. (Tampereen kaupunki, Yhdyskuntapalvelut 2005, 36–38.)

2.2 Liikuntapaikkojen elinkaari, muunneltavuus ja kunnossapidettävyys

Liikuntapaikkojen kysyntä tulee tarkastaa aika-ajoin, sillä väestörakenne kaupungissa muuttuu ajan mittaan. Palveluiden kysynnän ja tarjonnan kohtaaminen liikuntapalvelujen osalta tuo haasteita niin suunnittelijoille kuin päättäjillekin. Liikuntapaikkapalvelujen ylläpitokustannukset tulisikin selvittää ensin mahdollisimman hyvin, ennen kuin liikuntapaikkoja aletaan rakentaa, sillä suurin osa kustannuksista syntyy käyttövaiheessa. Liikuntapaikan elinkaaren aikaiset kustannukset tulisi siis ottaa huomioon koko ajalta. Hyvällä kunnossapidolla voidaan kuitenkin varmistaa liikuntapaikalle mahdollisimman pitkä elinkaari. (Vantaa kaupunki 2009, 7.)

Normaali elinkaari liikuntapaikoille on yleensä 30–50 vuotta. Pysyvien rakennelmien ja pintojen alta löytyvien rakennneosien ja järjestelmien ikä on pääsääntöisesti 50 vuotta ja muut vaihdettavat rakennelmat ja pintarakenteet 10–30 vuotta. Joissakin erityistapauksissa pintarakenteiden elinkaari voi jäädä alle 10 vuoden. Kohtuuttomien kustannusten välttämiseksi on hyvä ottaa huomioon liikuntapaikan muunneltavuuden varmistaminen niin, ettei kaikkia pohjatöitä tarvitse tehdä uudelleen esimerkiksi liikuntapaikkaa levennettäessä. Kenttiä rakennettaessa tulisi pyrkiä mahdollisimman energiatehokkaisiin ratkaisuihin. Myös kunnossapito on hyvä ottaa huomioon jo suunnitteluvaiheessa rakenteiden toimivuuden takaamiseksi. Hyvällä ja toimivalla kunnossapidolla taataan käytön edellyttämä taso ja pidetään yllä hyvää turvallisuuden tasoa. (Rakennustieto Oy 2008, 4, 15, 17, 22.)

2.3 Kestävyys, käyttöturvallisuus ja ympäristönäkökohdat

Liikuntaympäristöihin kohdistuu niin käyttäjien, omistajien kuin yhteiskunnankin asettamia vaatimuksia. Liikuntaympäristöjen omistajille ovat usein tärkeitä rakenteiden toimivuuden vaatimat investointi- ja ylläpitokustannukset. Rakenteihin asetetaan myös tiettyjä toimivuus- ja kestävyysvaatimuksia materiaalien ja rakenteiden käytön osalta. Tärkeitä usein ovat myös esimerkiksi käyttöikä, rakenteen elinkaaren taloudellisuus sekä ylläpidon helppous. Yhteiskunta taas asettaa vaatimuksia mm. turvallisuuden ja terveellisyys osalta tai esimerkiksi erilaisille ympäristövaikutuksille, joita rakenteiden perustamisessa

syntyy. Myös yhteiskunnan lait ja asetukset sekä Euroopan unionin direktiivit ja säädökset asettavat tiettyjä puitteita tuotteiden ja palveluiden laadulle ja turvallisuudelle. Ympäristöön, ilmaan, maaperään tai veteen ei saa päästä mitään terveydelle tai ympäristölle haitallisia aineita rakenteista liikuntapaikkaa rakennettaessa. (Rakennustieto Oy 2008, 22.)

Jotta elinkaarikustannukset pystyttäisiin huomioimaan kokonaisvaltaisesti, on syytä kiinnittää huomiota rakenteiden käyttöikään ja kestävyYTEEN. Siksi rakenteiden käyttöikä määrittelee käytettävien materiaalien laadun. Lisäksi ulkoliikuntapaikkoja suunniteltaessa on otettava huomioon maaperä ja ilmasto-olosuhteet ja mitoitettava rakenteet kestämaan niiden perusteella. Esimerkiksi pintojen kuntoon kohdistuvat erilaiset sääolosuhteet eri vuodenaikoina. Jotta rakenteiden lujuus ja vakaus pysyisivät käytön edellyttämällä tasolla, on huolehdittava asianmukaisesta kunnossapidosta. Rakenteet tulisi rakentaa niin, että loukkaantumisvaaraa ei ole tai että se on mahdollisimman pieni. Lisäksi on huomioitava rakenteiden helppokäyttöinen vaihdettavuus ja korjattavuus. (Rakennustieto Oy 2008, 17.)

2.4 Liikuntapaikkojen rakenteiden ominaisuuksia

Peli- ja palloilualueihin liittyy erilaisia turvallisuuteen vaikuttavia ominaisuuksia, joiden täytyy olla kunnossa ennen kuin pelikentällä voidaan liikkua turvallisesti. Näitä ominaisuuksia kuvataan seuraavissa kappaleissa. Ominaisuuksia ovat esimerkiksi kentän vedenläpäisevyys, painumat ja kentän tasaisuus.

Esimerkiksi pinnan märkyys ei saisi vaikuttaa kentän pinnan kitkaominaisuuksiin vaan kentän pinnan ominaisuuksien tulee pysyä kitkaominaisuuksiensa osalta samanlaisena koko kentän alueella. Lisäksi kentän pinnan tulee olla tasalaatuinen, sillä tasalaatuisuus vaikuttaa samalla kentän joustavuuteen. Tasalaatuisuuden tulee myös pysyä suhteellisen samana kentän eri osissa riskitekijöiden minimoimiseksi. Kentän pinnan läpäisevyyttä ja kuivumista voidaan mitata esimerkiksi rankkasateen aikana. Normaalin kentän tulisi läpäistä vettä n. 150 mm tunnissa. (Rakennustieto Oy 2008, 16.)

Kentän tasaisuutta ja kaltevuutta mitattaessa kentän pinta ei saisi muuttua ajan kuluessa yli puolella alkutilanteeseen nähden, eivätkä painaumat saisi muuttaa kaltevuuksien suuntaa. Näin vesi pääsee poistumaan aina samaan suuntaan eikä lammikoitumista tai muitakaan kuivatukseen liittyviä ongelmia pääse syntymään. Tarkistettaessa kentän kaltevuuden muutosta, voidaan verrata alkutilanteen mittausarvoja tarkistustilanteeseen. (Rakennustieto Oy 2008, 16–17.)

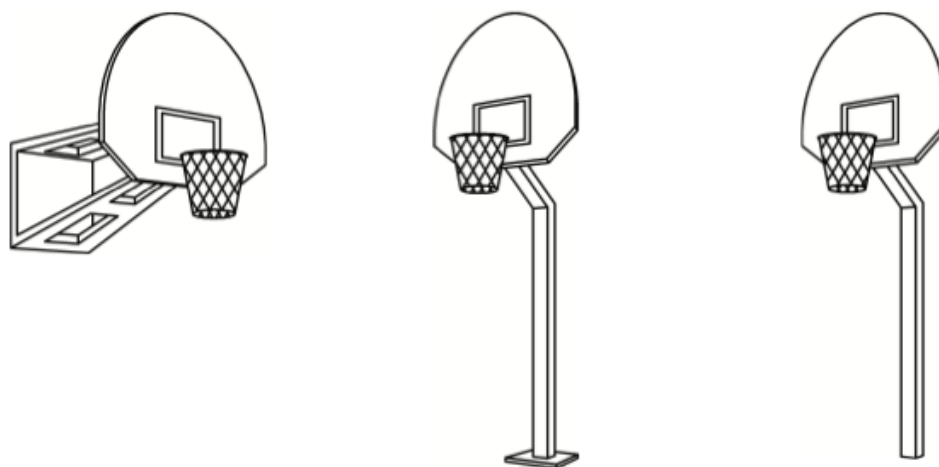
Painumisen maksimiarvoiksi ei ole määritelty mitään tarkkoja arvoja, vaan ne voivat vaihdella kilpakenttien ja harrastepaikkojen välillä. Siksi painumien reunaehdot voivat määritellä esimerkiksi kunnallistekniikka, kuten lämmitys- tai jäähdytysputkistot. Painumia voidaan tutkia myös liikenneväylien ja muiden maarakenteiden toimivuuden suhteen. Rakenteet ovat toimivia, kun ne ovat painumattomia tai painuvat vähintään tasaisesti. Toimivuus rakenteissa edellyttää painumattomia tai vähintäänkin tasaisesti painuvia kenttärakenteita. Sallitut painumat voidaan määritellä esimerkiksi 10, 20 tai 30 vuoden jaksoille. Valitun jakson aikana kentällä ei saisi syntyä epätasaisuutta ja pinnan kaltevuuksien tulisi pysyä hyväksyttävänä. (Rakennustieto Oy 2008, 17, 23.)

Kentän pinnan tasaisuutta tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon myös talviaikainen routiminen. Routanousujen määrittelyssä voidaan käyttää maarakentamisen periaatteita. Jos rakenne on vain kesäaikaisessa käytössä, on rakenne suhteellisesti kalliimpi rakennuskustannuksiltaan. Tällöin siihen saisi kohdistua myös vähemmän routaliikettä. Tekojääkentillä on käytettävä lämmöneristystä routaliikkeiden hallitsemiseksi ja energiankulutuksen säästämiseksi. Lisäksi on huomioitava kentän esteettiset ominaisuudet, kuten värin muutokset pintamateriaalissa tai nurmipinnan peittävyys nurmipintaisilla alustoilla. (Rakennustieto Oy 2008, 16–17.)

Esimerkiksi kesällä kivituhkakentillä ongelmaksi voi muodostua kuivana kautena kentän pölyävyys. Pölyämiselle ei ole asetettu virallisia arvoja, mutta pölyävyyteen on syytä kiinnittää huomiota. Pölyävyyttä voidaan hallita pinnan rakenteella, kulutuskerroksen ominaisuuksilla, rakeisuudella, pinnan kastelulla sekä esimerkiksi tekonurmista täyteaineella. (Rakennustieto Oy 2008, 16.)

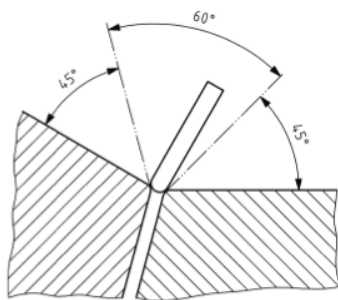
2.5 Kentän liikuntavälineiden ja rakenteiden turvallisuus

Liikuntavälineiden tulee läpäistä tietyt kestävyys- ja stabiiliusvaatimukset ennen kuin ne voidaan asentaa kentille. Ulkoliikuntakentillä käytettyjä rakenteita ja välineitä voivat olla esimerkiksi palloilulaitaukset, koripallotelineet ja korit, maalit sekä lentopalloverkot ja vaijerit. Myös välineiden huolto tulee ottaa huomioon. Tarkat ohjeet välineiden ja rakenteiden testaukseen voi tarkistaa Suomen Standardoimisliiton julkaisusta *Julkisten liikuntapaikkojen liikuntavälineet. Yleiset turvallisuusvaatimukset ja testausmenetelmät*. Kenttien rakenteisiin ja välineisiin säännöllisin väliajoin suoritetuista testeistä laaditaan testiraportit. Alla esimerkki kentille asennettavista koripallotelinetyypeistä joiden tulee täyttää malleille ominaiset turvallisuusstandardit.

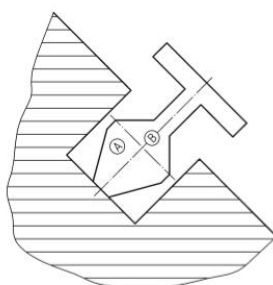

KUVIO 3. Kuva kentälle asennettavista erilaisista koripallotelinemalleista (Suomen standardoimisliitto 2010)

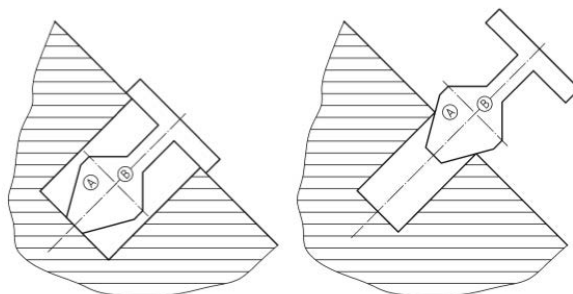
Välineisiin kiinni jääminen ja varsinkin pään ja kaulan juuttuminen rakenteisiin ei saa olla mahdollista. Myöskään sormet tai muut kehon osat eivät saa jäädä kiinni laitteisiin. Välineiden testauksessa käytetään erilaisia testaussauvoja, joilla voidaan varmentaa, että raajat tai muut ruumiinosat eivät jää kiinni välineisiin. Testisauvalla testataan sormen mahdollista juuttumisvaaraa välineisiin. Sormi ei saisi juuttua kiinni välineeseen mistään kulmasta. Jos liikuntapaikan rakenteeseen rohkaistaan kiipeämään, on huomioitava, että turva- alue täyttää putoamiselle asetetut vaatimukset. Jos välineisiin sisältyy osia jotka on tarkoitettu irrotettaviksi (esimerkiksi tolpat), tulee varmistaa että maan pintaan syntyneet kuopat ja kolot voidaan peittää sopivalla tavalla. (Suomen Standardisoimisliitto SFS 2010.)

KUVIO 4. Testisauvan kiertoliike (Suomen Standardisoimisliitto SFS. 2010)

a) Lämpäisee testin, jos etuosa mahtuu aukkoon maksimisyvyydeltään 265 mm siten, että kärki osuu aukon pohjaan (testikappaleen syvyys olakkeeseen asti)

b) Ei lämpäisee testää

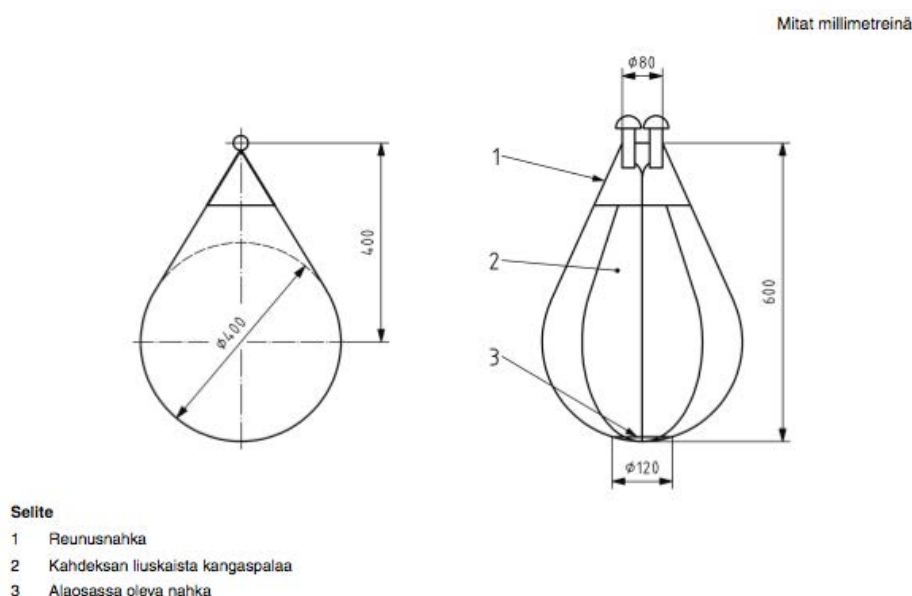
Kuvio 5. Laitteen testausta testikappaleella raajan juuttumisen välttämiseksi (Suomen Standardisoimisliitto SFS 2010)

Välineiden perustukset tulee rakentaa ja suunnitella niin, että ne eivät aiheuta vaaratilanteita. Vaaratilanteita voivat aiheuttaa esimerkiksi perustusten maasta irtoaminen tai niiden painuminen maahan. Perustukset eivät saa myöskään paljastua maasta eroosion vaikutuksesta. (Suomen Standardisoimisliitto 2010.)

Liitoksissa tulee varmistaa, että ne eivät pääse löystymään tai ettei niitä voida aukaista ilman työkaluja. Kuluvien osien kannalta tulee varmistaa, että ne voidaan tarpeen vaatiessa vaihtaa. Tällaisia osia voivat olla esimerkiksi laakerit.

Lentopalloverkkojen vaijerit ja muut vastaavat tulee valmistaa galvanoidusta tai ruostesuojatusta metallilangasta. (Suomen Standardoimisliitto 2010.)

Palloilukenttää ympäröivän suoja-aidan tulee olla vähintään 0,9 m korkea ja sen tulee täyttää tietyt iskunkestävyysvaatimukset. Tämä johtuu siitä, että suoja-aita altistuu toistuville jalkapallon aiheuttamille iskuille ja suorille tai epäsuorille laukauksille sekä mahdollisesti pelaajien törmäyksille aitaan. Kuvio 6 ilmenee iskunkestävyyden mittauksessa käytetty testipaino. Suoja-aidassa ei saa näkyä mitään murtumia tai pysyviä muodonmuutoksia, jotka poikkeavat yli 1,5 % suoja-aitarakenteen pienimmästä mitasta. Joka puolelta rajatussa kentässä tulee myös olla vähintään yksi sisäänpääsykohta, jonka minimileveys on 900 mm. Jos kentälle asennetaan esimerkiksi pöytätennispöydät, tulee ne kiinnittää kiinteästi maahan tai varmistaa niiden paikallaan pysyminen omalla painollaan tai ankkuroimalla. (Suomen Standardisoimisliitto SFS 2010.)

KUVIO 6. Iskunkestävyyden testaus voidaan suorittaa kuvan mukaisella 50 kg:n painoisella testipainolla (Suomen standardoimisliitto 2010)

Käyttäjää varten tulee helposti huomattavaan kohtaan asettaa selvästi erottuva kyltti, josta on ilmettävä liikuntapaikan ylläpitäjän/huoltohenkilön nimi ja puhelinnumero sekä puhelinnumero, johon soitetaan hätätapauksissa. Lisäksi kyltissä on ilmoitettava tarpeelliset kenttään ja sen ympäristöön mahdollisesti liittyvät varoitukset. Välineissä on ilmoitettava valmistajan tai valtuutetun

henkilön nimi ja osoite sekä välineen tunnistetiedot ja valmistusvuosi sekä liikuntavälineitä koskevan eurooppalaisen turvallisuusstandardin numero ja päivämäärä. Liikuntavälineiden valmistajan ja/tai toimittajan on vastaavasti toimitettava välineen asennus-, tarkastus- ja huolto-ohjeet liikuntavälineiden mukana. (Suomen Standardisoimisliitto SFS 2010)

2.6 Jääurheilualueet, luonnonjäät ja tekojäät

Jääurheilualueiden jäädytettävien pintojen tulee olla riittävän tasaisia ja pintojen soveltuvia luistelemiseen. Kenttä ei saa myöskään painua liikaa. Kentän pinnan kallistukset eivät saa muuttaa suuntaansa eikä niissä kesällä saisi näkyä lammikoitumista. Esimerkiksi jääkaukaloiksi voidaan jäädyttää yleiskenttien lisäksi myös joitakin tenniskenttiä. (Jyväskylän kaupunki 2007, 22; Rakennustieto Oy 2008, 24.)

2.7 Lähiliikuntapaikat

Lähiliikuntapaikat voivat olla toteutettu vapaamuotoisemmin virallisiin lajiliikuntapaikkoihin nähden ja ne voivat olla myös pienimuotoisempia. Rakenteiden ja materiaalien tulee täyttää kuitenkin turvallisuusstandardien mukaiset vaatimukset ja liikuntapaikkaan liittyvien istutusten on oltava kestävyiden ja terveellisyyden osalta soveltuvat. Toteutukseltaan pelikentät ovat usein kompromisseja useista liikuntalajeista. Esimerkkejä lähiliikuntapaikoista ovat esimerkiksi monitoimi- ja pienpelikentät. (Rakennustieto Oy, 28. 2008)

2.8 Pallokenttien päällysteet ja rakennemateriaalit

Kenttäalueiden pintamateriaaleina käytetään yleisesti murskepäälllystettä (kivituhka, sora), hiekkaa, nurmea, tekonurmea, asfalttia ja betonikiveä. Yleisimpiä näistä ovat yleensä kivituhka, hiekka, nurmi ja uutena materiaalina yleistynyt tekonurmi. Rakenteissa käytetään useimmiten puuta, betonia, kiveä ja terästä. Erilaisia materiaaleja käytettäessä tulisi huomioida, että rakenteet täyttävät turvallisuusstandardien mukaiset turvallisuusvaatimukset. (Rakennustieto Oy 2008, 75.)

Jalkapallonkentille perinteinen nurmipintainen päällyste ja tekonurmipintainen päällyste ovat parhaita vaihtoehtoja kentän jousto-ominaisuuksiensa vuoksi. Kentän tekonurmipinta voi lisäksi moninkertaistaa kentän käyttöajan nurmikentän käyttöaikaan verrattuna. Murskepäällystettä taas voidaan käyttää hyvin monenlaisiin peleihin ja sen etuna on, että rajaviivoja voidaan tarvittaessa vetää tai muuttaa kunkin pelin mittojen mukaan. Lisäksi kentälle voidaan tehdä tarvittaessa merkintöjä vaikka pelkällä puukepillä tai jalalla vetämällä. Murskepäällysteen heikkoutena voidaan pitää joustamattomuutta, joka voi aiheuttaa kipeitä haavoja kentällä kaaduttaessa. (Vantaan kaupunki 2009, 34; Rakennustieto Oy 2008, 44.)

Pintamateriaalien kustannuksista puhuttaessa voidaan sanoa yleensä, että kivituhka ja muut kivipohjaiset päällysteet ovat materiaaleista halvimpia. Kun otetaan mukaan myös huoltamiskustannukset, niin asfaltti nousee halvimmaksi vaihtoehdoksi lähes huoltovapaana päällysteenä. Hiekkatekonurmi vaatii ajoittain harjausta ja on hieman kalliimpi ratkaisu kuin edellä mainitut. (Karvinen 2002, 53–54.)

2.9 Pallokenttien varusteet ja mitat

Jos kenttää käytetään kilpakenttänä, tulisi pallokentän varusteiden olla kansainvälisen liiton tai kansallisen liiton ohjeiden mukaisia. Jalkapallomaalien ja maaliverkkojen taas tulisi vastata Palloliiton vaatimuksia. Jos kenttää ei käytetä kilpaurheiluun, voivat kentän varusteet ja pintamateriaalit olla virallisia lajikohtaisia vaatimuksia vapaampia, kunhan ne vain täyttävät vaatimukset turvallisuuden osalta. Pallokenttien virallisia mittoja kuten kenttien mitoitusta, maalikehikon mittoja ja muita tarkempia tietoja voi tarkastaa Rakennustieto Oy:n julkaisusta Liikuntapaikkojen mitat ja merkinnät. (Rakennustieto Oy 2008, 83.)

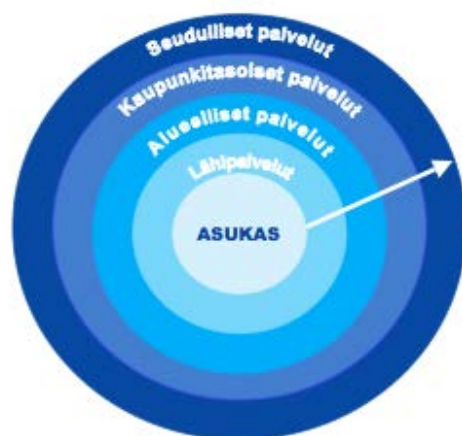
3 KENTTIEN VERKOSTOITUMINEN KAUPUNKIRAKENTEESSA

Liikuntapaikkojen sijainti ja sijoittelu ovat tärkeitä liikunta-aktiivisuuteen vaikuttavia tekijöitä. Liikuntapaikat tulisikin sijoittaa mahdollisimman lähelle käyttäjiä sekä suunnitella ne mahdollisimman helposti saavutettaviksi ja käytettäviksi. Liikuntapaikat eivät saisi olla sijoittelultaan pelkästään keskitettyjä terminaalirakenteita jotka ovat vaikeasti saavutettavissa tai saavutettavissa vain autoilla. Keskeisimpiä lähtökohtia liikuntapaikkojen suunnittelulle ovat liikuntapaikan käytettävissä oleva tila, liikuntapaikan koko ja sijoittuminen. Liikuntapaikkojen sijoittelun perusajatuksena voidaan pitää, että sijainnin tulisi vastata ihmisten kykyä liikkua ympäristössään. Liian kaukana sijaitsevat liikuntapaikat kun eivät kannusta liikkumaan. (Karvinen 2002, 40–41.)

Kuntien maankäytön suunnittelussa tulisi ottaa huomioon asukkaiden liikunnan ja harrastamisen tarve. Rakennettaessa kuntalaisille terveellistä, viihtyisää ja asukkaita aktivoivaa elinympäristöä, tulisi viheralueita, ulkoilureittejä, katuja, teitä sekä kevyen liikenteen väyliä kehittää kuntalaisten terveys- ja arkiliikunnan näkökulmasta. Tätä voidaan edistää esimerkiksi liikuntaviranomaisten, kuntasuunnittelijoiden ja kaavoittajien yhteistyötä tiivistämällä. (Huovinen & Karimäki 2010, 5, 13.)

Vapaassa käytössä olevia kenttiä tulisikin olla riittävästi ja melko tiheässä, jotta ne palvelisivat sekä lähiliikuntapaikkoina että alueellisesti suurempina kokonaisuuksina monipuolisessa liikunnassa. Myös koulujen kentät tarjoavat hyvän lisän kenttäverkostoon, vaikkakin ne ovat yleensä vain iltaisin vapaasti käytettävissä. Lisäksi on tärkeää, että koulujen läheisyydestä ylipäänsä löytyy kenttä erilaisiin peleihin ja leikkeihin. Varsinkin peruskoulujen ja erityisesti ala-asteikäisten kenttien tulisi sijaita lähellä koulua. Sen sijaan lukiolaiset voivat hyödyntää tarvittaessa hieman kauempanakin sijaitsevia kenttiä. Näiden lisäksi tulisi olla tiettyjen urheilulajien harrastajien käyttöön varattavia lajikenttiä, joiden palvelutason määrittely tapahtuu mm. harrastajien määrän ja kenttien kysynnän mukaan. (Jyväskylän kaupunki 2007, 36.)

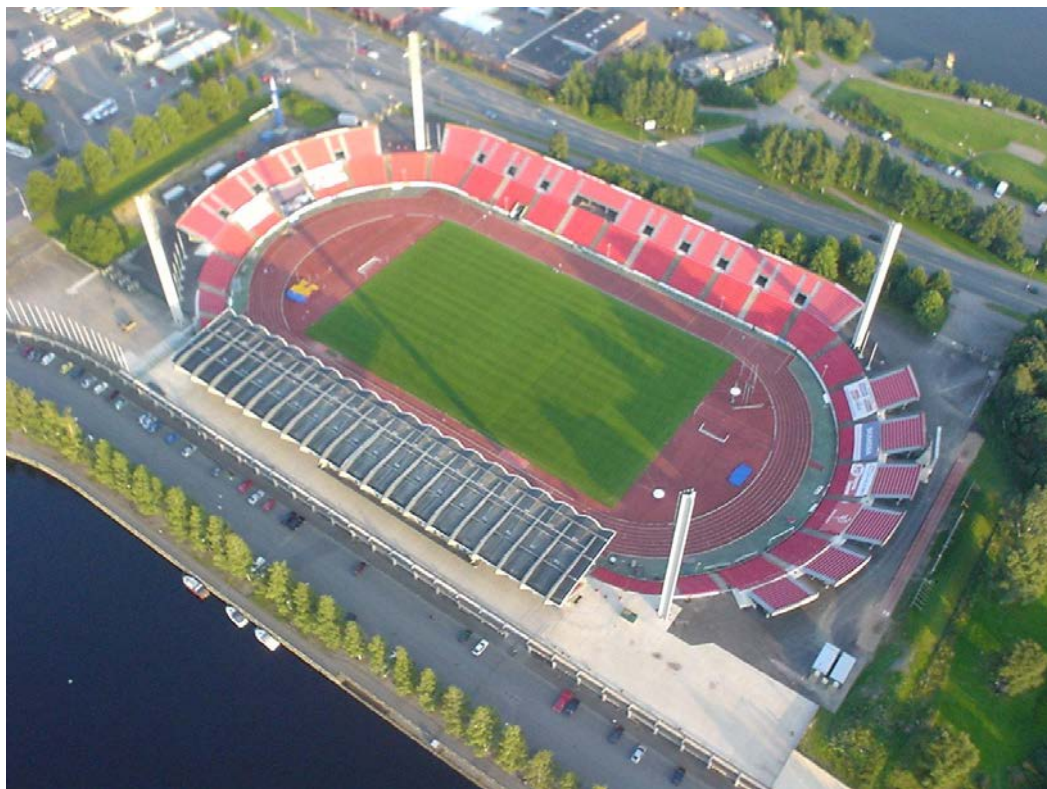
Koska Tampereella ei ole toistaiseksi laadittu kenttiä koskevia hierarkiamäärittelyjä, on syytä tarkastella myös kenttien verkostoitumista kaupunkirakenteessa. Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan sekä Vantaan kaupungin liikuntapaikkasuunnitelman mukaista liikuntapaikkaluokittelua että Jyväskylän kaupungissa käytettyä kenttaluokitusta. Selvitysten mukaan kentät ja liikuntapaikat voidaan jakaa vaikutusalueensa perusteella esimerkiksi seuraaviin kokoluokkiin: seudullisiin, kaupunkitasoisiin, alueellisiin ja paikallisiin lähikenttiin. Paikalliset lähikentät voidaan jakaa edelleen vielä korttelikohtaisiin ja tonttikohtaisiin leikki- ja liikuntapaikkoihin.

KUVIO 7. Palveluverkon tasot (Vantaan kaupunki 2009, 30)

3.1 Seudulliset urheilu- ja liikunta-alueet

Suuret urheilu- ja liikunta-alueet sekä liikuntapuistot ovat seudullisesti merkittäviä urheilukeskittymiä, joissa on useita erilaisia liikunta-alueita ja -toimintoja. Tällaisia voivat olla esimerkiksi hiihtokeskukset, jotka toimivat kesällä urheilu- ja vapaa-ajanvietto alueina, urheilstadionit, golf-kentät ja niiden yhteyteen rakennetut virkistysalueet tai muut sellaiset liikuntapaikat, jotka vetävät ihmisiä seudullisesti myös kuntarajojen yli. (Jyväskylän kaupunki, 20. 2007)

Kuvio 8. Tampereen stadionia eli Ratinan stadionia voidaan pitää seudullisena liikuntapaikkana (Tuuna 2005)

3.2 Kaupunkikohtaiset liikuntapalvelut

Kaupunkikohtaiset liikuntapalvelut täydentävät alueellisia palveluita ja palvelevat koko kaupunkia. Kaupunkitasoisille palveluille tyypillistä on, että palvelut ovat keskitettyjä ja monipuolisia. Tällaisia palveluja voivat olla esimerkiksi suuret monitoimihallit, laajat ulkoilu- ja virkistysalueet sekä muut erityisliikuntapaikat, joista löytyvät mahdollisuudet eri liikuntamuotojen ja -lajien harrastamiseen. Kaupunkitasoiset liikuntapaikat edellyttävät hyvää saavutettavuutta niin julkisen- kuin kevyen liikenteenkin osalta. Jotkin kaupunkitasoisista liikuntapaikasta voidaan luokitella myös seudullisiksi palveluiksi sillä ne voivat palvella useampaa kuntaa seudullisesti. Tampereella kaupunkikohtaiseksi liikuntapalveluksi voitaisiin luokitella esimerkiksi Tampereen Kalevassa sijaitseva Tampere-Arena. (Vantaan kaupunki 2009, 33.)

3.3 Aluekohtaiset liikuntapaikat

Alueelliset liikuntapaikat sijaitsevat noin kahden kilometrin etäisyydellä asuinpaikasta. Alueellinen liikuntapaikka voi olla esimerkiksi monipuolinen lähiliikuntapaikka tai se voi olla lajiliikuntapaikkojen verkosto esimerkiksi uimahalli, pallo- ja yleisurheilukenttä, liikuntahalli tai muu sellainen.

Aluekohtaisen virkistysalueen, jonka yhteyteen voidaan rakentaa liikuntapaikka

(esimerkiksi perhepuisto tai muu vastaava), kooksi suositellaan 6000–12 000 m².

Monipuolinen lähiliikuntapaikka taas vaatii tilaa yleensä 3400–4000 m².

Liikuntapaikoille pitäisi päästä kevyen liikenteen väyliä pitkin, sillä liikkuminen kodin, koulun ja liikuntapaikkojen välillä tulisi olla mahdollisimman turvallista. Jos reittien muodostaminen ajoneuvoliikenteen kanssa risteäväksi on pakollista, tulee reittien varrelta löytyä tarvittavat turvallisuusseikat kuten suojatiet, merkinnät, korokkeet ja liikennevalot. (Karvinen 2002, 40–41.)

3.4 Paikalliset lähikentät

Paikalliset lähikentät voivat olla esimerkiksi suurempia jalkapallonurmikenttiä tai pienempiä hiekka- ja sorapäällysteisiä kenttiä sekä yleisurheilukenttiä. Kentät voivat olla ns. yleiskenttiä tai esimerkiksi asuinalueiden ja koulujen yhteyteen sijoitettavia lähikenttiä. Ne voivat sijaita esimerkiksi korttelileikkipaikkojen yhteydessä tai sijoittua liikuntapuistoihin. Kenttiä voidaan mahdollisesti jäädyttää talvella myös talvikäyttöön soveltuviksi luistelukentiksi. Tampereella paikallisiksi lähikentiksi voidaan luokitella esimerkiksi kaupunginosapuistojen palloilukentät. (Jyväskylän kaupunki 2007, 21–22.)

3.5 Korttelikohtaiset leikki- ja liikuntapaikat

Korttelikohtaiset leikki- ja liikuntapaikat sijaitsevat 300 metrin etäisyydellä asuinrakennuksista. Korttelikohtaisen alueen kokosuositus on 1500–2000 m². Esimerkiksi lähiliikuntapaikka on hyvä esimerkki kortteliliikuntapaikasta. Kulkureittien liikuntapaikoille pitäisi olla turvallisia ja helposti kuljettavia ja niiden tulisi välttää risteämistä ajoneuvoliikenteen kanssa. Tampereella korttelikohtaisiksi liikuntapaikoiksi voidaan luokitella esimerkiksi korttelipuistoissa sijaitsevat palloilukentät. (Karvinen 2002, 40–41.)

3.6 Tonttikohtaiset leikki- ja liikuntapaikat

Tonttikohtaiset leikki- ja liikuntapaikat sen sijaan sijaitsevat alle 50 metrin etäisyydellä kodista. Niitä pitäisi löytyä jokaisen pientalonkin tontilta sillä ne ovat keskeisiä etenkin pienten lasten päivittäisen liikkumisen kannalta. Leikki- ja liikunta-alueen kokosuositus on 200–300 m². Kerros- ja rivitaloissa niiden tulisi olla yhtenäisiä ja niihin tulisi olla hyvä näkö- ja kuuloyhteys. Nyrkkisääntönä voidaan pitää, että yksi leikkipaikka löytyy jokaista 3000 m²:n suuruista aluetta kohden. (Karvinen 2002, 40–41.)

3.7 Kenttien jaottelu Jyväskylässä

Jyväskylässä kentät on jaettu kentän koon mukaan yleis- ja pienkenttiin, minkä lisäksi laj kentät on otettu omaksi ryhmäkseen. Kokoluokituksena on käytetty 500 m²:n pinta-alaa, joka toimii jakavana tekijänä yleis- ja pienkenttiin. Laj kentät taas koostuvat pääasiassa tietyille lajeille tarkoitetuista kentistä.

3.7.1 Yleiskentät

Yleiskentillä voidaan harrastaa monipuolisesti erilaista liikuntaa ja kenttien vähimmäiskoon tulisi olla vähintään 500 m². Kentät ovat pinnoitteeltaan yleensä nurmi-, kivituhka- tai hiekkatekonurmipäällysteisiä ja niiden varustetaso voi vaihdella. Kentiltä tulisi löytyä yleensä vähintään jalkapallomaali- tai maalit sekä valaistus, mutta varustetason sekä käyttäjien kiinnostuksen mukaan kentillä voidaan harrastaa monipuolistakin liikuntaa. Talvella varusteina ovat yleensä jääkiekkomaalit, mikäli kenttä on jäädytettävä. Kentät sijoittuvat pääosissa korttelipuistoihin tai puistoihin, joissa on yleensä myös muita viherpalveluita. (Jyväskylän viherpalveluohjelma 2009, 17.)

3.7.2 Pienkentät

Pienkenttiin sijoittuvat kaikki alle 500 m²:n kentät, ja ne soveltuvat leikinomaiseen liikuntaan ja toimintaan. Olosuhteet suurempiin monen pelaajan pallopeleihin eivät ole välttämättä kaikkein suotuisimmat, mutta pienpallopeleihin eli n. 4 - 8 hengen peleihin riittävät. Pienen kokonsa ansiosta kentät soveltuvat hyvin myös erilaisten leikkien toimintapaikoiksi.

(Jyväskylän viherpalveluohjelma 2009, 17.)

3.7.3 Lajikentät

Lajikentät ovat nimensä mukaisesti erilaisille urheilulajeille tarkoitettuja kenttiä.

Lajikentille ei ole asetettu yleis- ja pienpelikentistä poiketen mitään mitoituksellisia vaatimuksia. Lajikenttien on tarkoitus toimia lisäpalveluna esimerkiksi kortteli- ja toimintapuistoille tai esimerkiksi uimarantojen yhteydessä, jolloin ne samalla monipuolistavat palveluverkkoa.

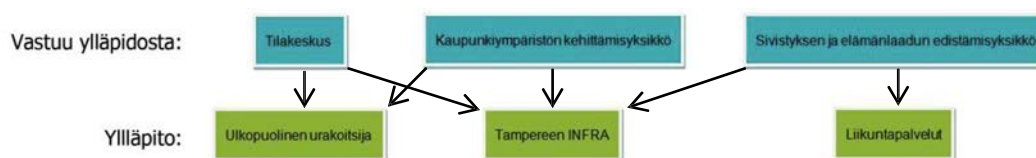
Pintamateriaaleina käytetään kullekin lajille sopivinta materiaalia. Lajikentillä pelattavia lajeja voivat olla esimerkiksi koripallo, tennis, rantalentopallo tai jalkapallo. Sopivin pintamateriaali kentälle valitaan lajityypin mukaan.

(Jyväskylän viherpalveluohjelma 2009, 17.)

4 KENTTIEN NYKYTILA LÄNSI-TAMPEREELLA

Pääosin Tampereen peli- ja palloilukentät koostuvat tällä hetkellä erikokoisista hiekka- ja kivituhkakentistä. Pääosa eli noin 70 % kentistä sijaitsee puistoissa ja viheralueilla, 15 % urheilu- ja virkistyspalveluiden ja 15% koulukiinteistöjen alueella. Useimpien kenttien talvikäyttö on yleensä vilkkaampaa kuin kesäkäyttö. Kenttien ylläpidosta vastaavat kaupungin sisällä kolme toimijaa:

Kaupunkiympäristön kehittämissyksikkö, Tilakeskus ja Sivistyksen ja elämänlaadun edistämisen yksikkö. Tilakeskuksen hoidossa ovat sen kiinteistöjen alueella olevat kentät, eli yleensä koulujen kentät, kun taas puistoalueilla sijaitsevia kenttiä hoitaa Kaupunkiympäristön kehittämissyksikkö. Tilakeskuksen kiinteistöjen toiminta-ajan ulkopuolella kentät ovat yleensä asukkaiden vapaasti käytettävissä.

KUVIO 9. Kenttien ylläpidosta vastaavat tahot sekä ylläpitäjät Tampereella (Hyvönen 2012)

Sivistyksen ja elämänlaadun edistämisen tilaajayksikön kentät ovat suuntautuneet lähinnä harrastustoiminta-, kilpaurheilu- tai koululiikuntakäyttöön. Kentille voi yleensä varata vuoroja esimerkiksi seura- ja harrastuskäyttöön, minkä johdosta kaikki kentät eivät ole kaiken aikaa vapaasti käytettävissä. Kenttiä hoitavat Tampereen Infra, Liikuntapalvelut sekä joissakin tapauksissa ulkopuolinen urakoitsija. Taulukko kentistä vastuussa olevien tahojen ja ylläpitäjien jakaantumisesta Länsi-Tampereella löytyy liitteestä 9.

4.1 Kenttäverkostot

Koska Länsi-Tampereen kentät koostuvat nykyisin lähinnä kivituhkapintaisista kentistä, olisi tavoiteltavaa kehittää kenttäverkostoa monipuolisemmaksi niin rakenteellisesti kuin pintamateriaalienkin osalta. Pintamateriaalien osalta Länsi-Tampereella on kolme nurmipintaista, yksi tekonurmipintainen, yksi hiekkakenttä ja yksi kokonaan asfalttipintainen kenttä. Kalkun koulun kentän yhteydessä on

lisäksi asfalttipintainen koripallokenttä ja Lielahdessa kenttää ympäröi juoksurata. Lisäksi on suurempia kenttäkokonaisuuksia, kuten Raholan urheilukenttä, joka sisältää sekä nurmi- että kivituhkapintaiset kentät, sekä Lamminpään yleisurheilukenttä, jossa yleisurheiluradan ympäröimä sisäosa on nurmipintainen. Loput Länsi-Tampereen kentät ovat kivituhkapintaisia. Länsi-Tampereen kentät päällysteiden mukaan on esitetty liitteessä 2.

Kolme kenttää Länsi-Tampereella on päässyt niin pahasti metsittymään, että niitä ei ole järkevää ylläpitää, ja muutama kenttä vaatisi kentän perusteellista kunnostusta. Metsittyneet kentät ovat Tesomajärven ympäristössä sijaitsevat Tesomajärven rantapuisto ja Tesomanpuistot läntinen ja itäinen. Nurmettumaan päässeitä kenttiä ovat Pyhällönpuisto lounas Lentävänniemessä ja Ryydynpuisto Lielahdessa. Muita poistettaviksi ehdotettavia kohteita ovat Lintulamminpuisto, sillä nykyisellään kenttää ei voi käyttää juuri minkäänlaiseen palloiluun. Ryydynpuisto Ryydynpohjassa kaipaisi kunnostusta ja on nykyisellään liian pieni kenttä juuri minkäänlaiseen pelailuun tai palloiluun. Raholan perhetukikeskuksen kenttä taas on pelkästään perhetukikeskuksen käytössä eikä ole näin ollen julkisesti kaikkien käytettävissä. Vaakonpuiston kenttä sekä Paavalin suojaviheralueen kenttä on jouduttu jättämään kokonaan tarkastelun ulkopuolelle, sillä niitä ei ole toistaiseksi inventoitu.

KUVIO 10. Tesomanjärven ympäristössä on huonokuntoisia kenttiä (Hyvönen 2011)

4.2 Alueellisesti merkittävät kentät

Alueellisesti merkittäviä suurempia kenttiä tällä hetkellä ovat Virelän kenttä Ikurissa, joka on tekonurmialustaisena Länsi-Tampereen parhaimmistoa. Muita suuria ja alueellisesti merkittäviä kenttiä ovat Lamminpään urheilukenttä, Lielahden urheilukenttä, Tesoman kenttä, Lentävänniemen kenttä Metsänhoitajanpuistossa, Hyhkyn kenttä ja Raholan urheilukenttä. Myös Ristamanpuisto Kalkussa (asukkaita vaikutusalueella n. 1150) on pinta-alaltaan suuri kenttä ja täydentäisi alueellisesti merkittäviä kenttiä.

4.3 Kenttien saavutettavuus ja asukasmäärät

Taulukossa 1 on tarkasteltu kenttien ympäristöjen asukasmääriä 300–500 metrin säteillä kohteesta. 300 metrin sädettä on käytetty niin sanottuihin yleiskenttiin ja 500 metrin sädettä alueellisesti merkittävimpiin kenttiin. Taulukointi on jaettu kaupunginosittain ja suuralueittain. Visualisoiva kartta kenttien vaikutusalueista löytyy liitteestä 3.

TAULUKKO 1. Asukkaat 300–500 metrin etäisyydellä kentästä eri kaupunginosissa Luoteisella suuralueella.

Luoteinen suuralue				
Kentän nimi	Säde metreinä	Asukkaita		
Lentävänniemi				
Kentän nimi	Säde metreinä	Asukkaita		
Halkoniemenpuisto	300	849		
Pyhällönpuisto lounas	300	1989		
Pyhällönpuisto luode	300	1991		
Tupakkirullanpuisto	300	372		
Lintulampi				
Lielahden urheilukenttä	500	1858		
Lintulamminpuisto	300	1033		
Niemi				
Isoniemenpuisto	300	510		
Lentävänniemen kenttä (Metsänhoitajanpuisto)	500	1827		
Ryydynpohja				
Nuoralahdenpuisto	300	186		
Pohtolanpuisto	300	1005		
Asteikko – merkit ja vaihteluvälit				
 0-500	 500-1000	 1000-1500	 1500-2000	 2000-3000

Luoteisella suuralueella Viskanpuiston lähialueella on lähes 1000 potentiaalista käyttäjää. Raholassa Jurvalanpuiston ympäristössä on kerrostaloasutusta ja asukkaita 300 m:n säteellä noin 1200. Myös Tesoman- ja Tesomajärven sekä Pispan koulun kentän ympäristöt keräävät koulukäytön lisäksi 1000–1500 potentiaalista käyttäjää. Vastaavasti tarkasteltaessa aluekenttiä Hyhkyn kentän asema, Ristamanpuiston kenttä, Raholan urheilukenttä ja Lamminpään urheilukentän asemat olisivat hyvin perusteltuja. Lisäksi Tesomajärven

ympäristössä asuu niin paljon ihmisiä, että edes yhden kentän kunnostaminen tai uuden kentän perustaminen alueelle olisi perusteltua.

TAULUKKO 2. Aukkaat 300–500 metrin säteellä kentästä eri kaupunginosittain Lounaisella suuralueella.

Lounainen suuralue		
Kentän nimi	Säde metreinä	Asukkaita
Epilä		
Kaarilan koulun kenttä	300	551 ●
Epilänharju		
Vaarinmaa	300	416 ●
Haukiluoma		
Haukiluomanpuisto eteläinen	300	1235 ●
Haukiluomanpuisto pohjoinen	300	1075 ●
Hyhky		
Hyhkyn kenttä	500	2955 ●
Viskanpuisto	300	982 ●
Ikuri		
Akanpuisto	300	651 ●
Niittäjänpuisto	300	639 ●
Tesomanpuisto-Apilapuisto	300	774 ●
Virelän kenttä	300	479 ●
Virontörmänpuisto	300	964 ●
Kaarila		
Omenapuisto	300	396 ●

TAULUKKO 2. (jatkuu)

Kalkku			
Kalkun koulu	300	271	●
Kallenpuisto	300	646	●
Ristamanpuisto	500	1146	●

Lamminpää			
Lamminpään urheilukenttä	500	1359	●
Lamminpäänpuisto	300	263	●
Uuninperänpuisto	300	697	●

Rahola			
Harjun koulu	300	694	●
Jurvalanpuisto	300	1213	●
Juurespuisto	300	715	●
Killerinpuisto	300	577	●
Korvenpuisto-Ketoset	300	483	●
Korvenpuisto-Metsäkylä	300	657	●
Piikahaka	300	644	●
Raholan perhetukikeskus	300	467	●
Raholan urheilukenttä	500	1416	●

Ristimäki			
Kohmanpuisto	30	760	●
Ratamonpuisto	300	940	●

Tahmela			
Lorisevanpuisto	300	595	●

Tesomajärvi			
Tesomajärven koulu	300	1179	●
Tesomajärven koulu läntinen	300	827	●
Tesomajärvenrantapuisto	300	998	●

TAULUKKO 2. (jatkuu)

Tesomanpuisto itäinen	300	704	●
Tesomanpuisto läntinen	300	946	●

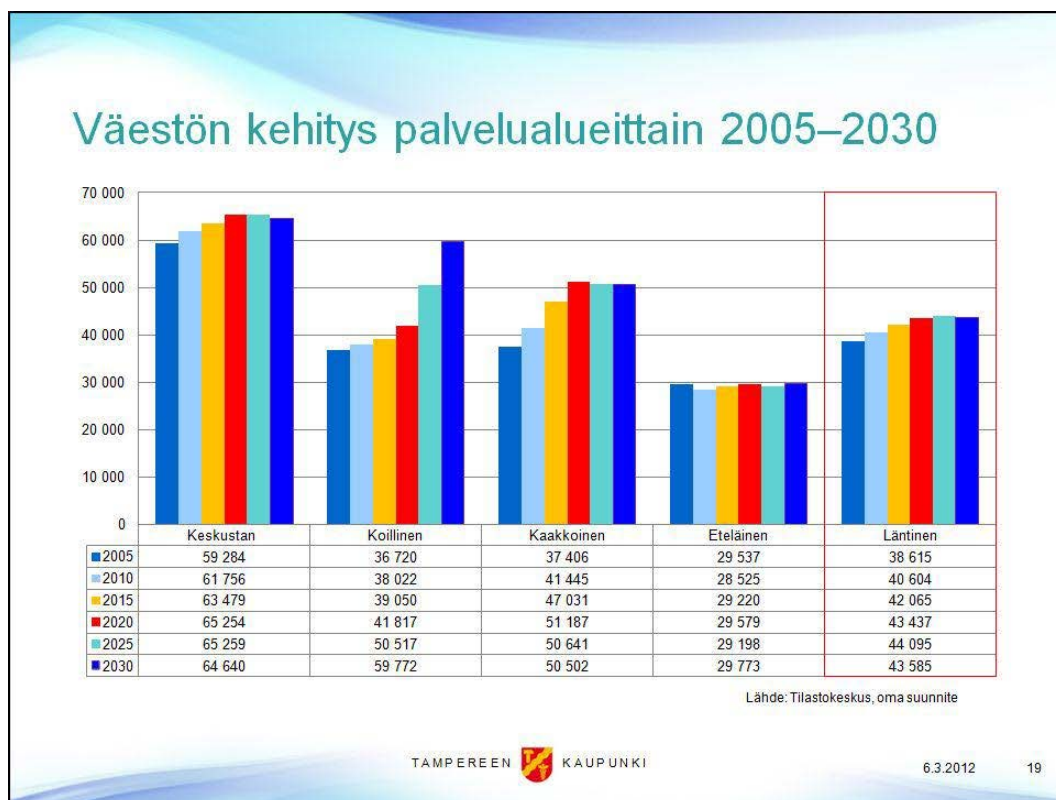
Tohloppi			
Tesomankoulu	500	1535	●
Tohlopinpuisto	300	316	●

Ylä-Pispala			
Pispan koulu	300	1234	●

Asteikko – merkit ja vaihteluvälit				
● 0-500	● 500-1000	● 1000-1500	● 1500-2000	● 2000-3000

Kenttäverkostojen kattavuutta tarkasteltaessa on huomioitava että monien läheisten kenttien tarkastelussa ovat mukana samat asukkaat vaikutusalueiden säteiden ulottuessa päällekkäin. Jos kenttien läheisyydessä on useita kerrostaloja, asukasmäärät kenttää kohden voivat olla suuria. Asukkaiden suhde potentiaalisiin käyttäjämääriin ovat siis suuntaa-antavia. Lisäksi yhdyskuntarakenteen eheyttäminen Länsi-Tampereella tulee lisäämään väkilukua huomattavasti.

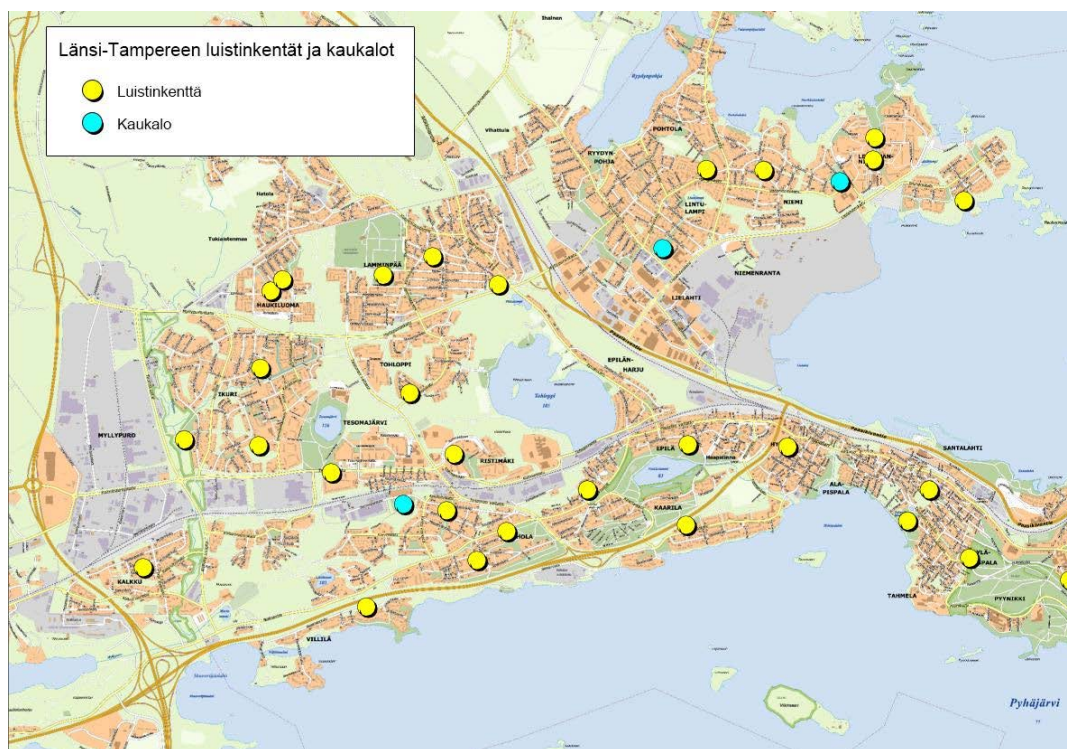
Esimerkiksi lounaisella suuralueella Pyhällönpuistossa sijaitsevat kentät keräävät suuria asukasmääriä läheisen kerrostaloasutuksen vuoksi. Asukasmäärätarkastelu tukee Lentävänniemen sekä Lielahden urheilukenttien asemaa alueellisesti merkittävämpinä kenttinä. Myös Pohtolanpuisto ja Lintulamminpuisto kunnostettaessa keräisivät ympäristöstään suhteellisen suuria asukasmääriä. Muilla kentillä lounaisella suuralueella potentiaaliset käyttäjämäärät vaihtelevat n. 200 asukkaasta 800 asukkaaseen.

KUVIO 11. Odotettu väestön kehitys Länsi-Tampereella vuoteen 2030 (läntinen palvelualue korostettu punaisella). (Tampereen kaupunki 2012)

Yllä olevasta graafista selviää Länsi-Tampereen odotettu asukasmäärän kasvu vuoteen 2030 saakka. Näillä näkymin väkiluvun odotetaan kasvavan noin 5000 asukkaalla vuoteen 2030 mennessä.

4.4 Talvikäyttö

KUVIO 12. Luistinkentät ja kaukalot Länsi-Tampereella vuonna 2012. Luistinkentät merkitty keltaisella pallolla ja kaukalot sinisellä pallolla. (Tampereen kaupunki 2012)

Talvikäytön osalta Länsi-Tampereen alue on melko hyvin katettu. Luoteisella suuralueella voisi olla kuitenkin enemmän hajontaa kenttien sijoittumisessa, sillä esimerkiksi Lentävänniemessä muutama talvikäytössä oleva kenttä sijaitsee melko lähellä toisiaan. Ryydynpohjasta puuttuu kokonaan talvikäytössä oleva kenttä ja Pohtolan kaupunginosan pohjoisosassa voisi sijaita toinenkin talvikäytössä oleva kenttä.

4.5 Kenttien varustetaso

Länsi-Tampereen kentiltä löytyvä valaistus löytyy kartasta liitteestä 5. Huolto- ja varastorakennukset sekä pukuhuone- tai muut tilat on merkitty karttaan, joka löytyy liitteestä 6.

5 TARPEET JA TOIVEET

Opinnäytetyössä haastateltiin Suomen Palloliiton Tampereen piirin henkilökuntaa, Tampereen Nuorisofoorumin jäseniä sekä Tampereen Lasten parlamentin jäseniä. Lisäksi Länsi-Tampereen kouluille sekä liikunnanopettajille lähetettiin kysely. Ikäihmisten ajatuksia puolestaan kuultiin alueellisen Länsi-Alvarin yhteydessä. Palautetta kenttien ja kenttäympäristöjen kehittämistä sai antaa sekä suullisesti että kirjallisesti.

5.1 Käyttäjärühmät

Kentille kohdistuu monesti erilaisia käyttötavoitteita ja toimintoja riippuen siitä, ketkä kenttiä käyttävät. Esimerkiksi lapset käyttävät kenttiä erilaisten pallopelien pelaamiseen mutta myös omiin leikkeihinsä. Lasten toiveista ja tarpeista puhuttaessa ei välttämättä aina tarvita täysin mittoja täyttävää lajikenttää erilaisiin peleihin ja leikkeihin.

Erilaisiin lajeihin tarkoitetuilla lajikentillä on tärkeää, että lajin harrastamiseen tarvittavat puitteet tulevat mahdollisimman hyvin huomioitua. Lajikenttiä käyttävät useasti seurat, jotka asettavat kentille enemmän vaatimuksia kuin esimerkiksi tavalliset arkikäyttäjät. Monesti lajikentille jaetaan vuoroja.

Iäkkäämmät ihmiset taas saattavat toivoa esimerkiksi erilaisia kuntoilulaitteita kenttien yhteyteen. Ikäihmisille kenttien koko ei välttämättä ole merkittävin tekijä, sillä pienemmällä kentällä voi pelata esimerkiksi petankkia tai muita myös iäkkäämmille ihmisille sopivia lajeja. Lisäksi kentillä tulisi nykyään huomioida esteettömyys.

Olipa kyseessä tavalliset arkikäyttäjät tai muut erikoisryhmät, olisi hyvä, jos kaupungista löytyisi tarpeeksi monipuolinen kenttäverkosto erilaisten käyttäjien tarpeisiin. Seuraavissa luvuissa tuodaan esille erilaisten käyttäjien tarpeita ja toiveita kenttien suhteen.

5.2 Lapset

Liikunta tukee lasten päivittäistä kehitystä ja on usein mukana erilaisissa peleissä ja leikeissä. Se auttaa pysymään hyvässä kunnossa ja terveenä sekä liikunnallisesti aktiivisen elämäntavan ylläpitämisessä myös aikuisena. Näin lasten päivittäinen liikkuminen tuo etuja sekä lapselle että yhteiskunnalle. Yhteiskunnan suurin haaste onkin saada vähän liikkuvat lapset liikkeelle. (Lehmuspuisto & Åkerblom, 2007, 10.)

Nuoren Suomen ja opetusministeriön vuonna 2002 julkaiseman Lasten liikuntapaikkojen suunnittelu -oppaan mukaan lasten liikunta keskittyy enimmäkseen koti- ja kouluympäristöön. Ala-asteikäisten eniten käyttämä liikuntapaikka onkin koulun piha ja yli kolmannes liikuntakerroista tapahtuu koulun piholla. Rakennetuissa urheilu- ja liikuntapaikoissa tapahtuu alle 15 % liikuntakerroista, mutta talvijaksoilla käyttö lisääntyy 20 %. (Karvinen, 19–2002, 19-20.)

Missä lapsi liikkuu ja liikuntapaikkapalveluiden tasa-arvo -tutkimusten mukaan on erityisen tarpeellista kehittää olemassa olevan liikuntapaikkarakentamisen kulttuuria palvelemaan paremmin lasten ja nuorten päivittäisiä liikunnallisia tarpeita. Huomiota on kiinnitettävä erityisesti liikuntapaikkojen sijoitteluun lähiympäristöihin sekä liikuntapaikkojen sisällölliseen kehittämiseen. Elinpiiritutkimusten mukaan kaupunkiympäristössä alle kouluikäisten elinpiiri rajoittuu kotiovelta 50–150 metriin, 7 - 9 vuotiailla 300–400 metriin ja ala-asteen loppuvaiheessa olevilla lapsilla muutamaan kilometriin. Tutkimuksista selvisi myös, että suurimmat esteet rakennettujen liikuntaympäristöjen käytössä olivat liian pitkät välimatkat liikuntapaikoille tai sopivan liikuntapaikan puute. Syihin voivat vaikuttaa esimerkiksi monien uusien lajien edellyttämien harrastepaikkojen puute tai vähäisyys asutuilla alueilla. Muita syitä voivat olla jo olemassa olevien liikuntapaikkojen huono kunto tai niiden toimintamahdollisuuksien vähäisyys. Toisaalta jotkin kentät voivat olla usein varattuja esimerkiksi seura- tai kerhokäyttöön, mikä estää lasten spontaanin kentän käytön. (Karvinen 2002, 20.)

5.2.1 Tampereen Lasten parlamentin haastattelu

Tampereen Lasten Parlamentin hallituksen haastattelussa esille nousivat aiheina mm. vuorokenttien käyttö, luistinkenttien kunnossapito talvella, lasten ja nuorten asema kenttien käyttäjinä ja eri liikuntaharrastusten sekoittuminen samalla kentällä. Lasten parlamentti koostuu iältään 7 - 12 vuoden ikäisistä lapsista ja haastattelu ja kysely toteutettiin Lasten Parlamentin kokouksen yhteydessä .

Lasten mielestä hyvän peli- ja palloilukentän ominaisuuksiin kuuluvat hyvin huollettu kenttä, siisti ympäristö, tilava kenttä ja kaikin puolin monimuotoiset ajanvietemahdollisuudet. Kentillä tulisi olla mahdollisuus monipuoliseen toimintaan ympäri vuoden. Maalien ja korien löytyminen kentiltä oli lasten mielestä hyvän kentän edellytys. Lisäksi kenttien tulisi sijaita lähellä asuinalueita ja ne voisivat sijoittua leikkipuistojen yhteyteen. Hyvä kenttä ja kenttäympäristö edellyttävät lasten mielestä maastoltaan tasaista kenttänpintaa sekä turvallista ympäristöä. Kentiltä tulisi löytyä vähintään penkit varusteiden vaihtoon. Mitä monipuolisempi kenttä on, sen parempi. Siksi myös yleisurheilumahdollisuuksia toivottiin lisää.

Lapset kaipasivat eri puolille kaupunkia monipuolista kenttäverkostoa, joka tarjoaisi hyvät harrastusmahdollisuudet eri lajeille. Lasten mielestä olisi syytä kiinnittää huomiota esimerkiksi kenttäverkoston kehittämiseen kaupungin reuna-alueilla, missä kenttiä ei välttämättä ole niin hyvin tarjolla kuin esimerkiksi keskusta-alueella.

Lapset toivat esille myös oman asemansa kentän käyttäjinä, sillä joissain tapauksissa lapset kokivat, ettei heille anneta tilaa kenttien käyttäjinä tai tunsivat muuten vaan olleensa ”väärässä paikassa”. Eräs syy tähän oli kenttien vuorojen osoittaminen esimerkiksi seurojen käyttöön, mikä esti kenttien spontaanin käytön lapsilta. Tähän liittyi myös lasten toive saada kenttiä enemmän vapaaseen käyttöön ja vapaamuotoiseen harrastamiseen.

Lapset pohtivat myös kunnossapidollisia asioita. Esimerkiksi kenttien tehokkaampaa aitaamista joissakin kohteissa toivottiin. Aitaaminen olisi tarpeellinen esimerkiksi sellaisilla kentillä, joissa pallon on mahdollista lähteä vierimään alas rinnettä. Kenttien talvikunnossapidon osalta toivottiin, että luistinkentät aurattaisiin joissakin tapauksissa paremmin tai että se olisi

mahdollista hoitaa itse lumikolalla. Jääkentille toivottiin myös enemmän kaukaloita ja kaukaloiden ympärille luistinratoja. Näin pystyttäisiin paremmin erottelemaan jääkiekon tai muiden jääpelien harrastajat sekä luistelijat toisistaan.

Lisäksi lapset miettivät, voisiko vähemmän käytetympiä kenttiä karsia ja panostaa vastaavasti kenttien kehittämiseen ja kunnossapitoon. Kivituhkapintaisia kenttiä oli lasten mielestä paljon ja sen vuoksi esimerkiksi monitoimi- ja tekonurmipintaisia kenttiä voitaisiin lisätä. Lapset toivoivatkin uudenlaisia liikuntamahdollisuuksia paikkoihin, joissa käyttäjiä on enemmän ja asutus tiheämpää. Esimerkiksi parkour, frisbee-golf sekä sulka- ja lentopallo olivat toivottuja lajeja. Myös ”minifutis”-kenttiä toivottiin, sillä pienet kentät sopivat hyvin pienpalloiluun eivätkä vaadi välttämättä suurta pinta-alaa. Skeittipuistot ja -rampit voitaisiin myös Tampereen Lasten Parlamentin edustajien mielestä sijoittaa kenttien läheisyyteen.

5.3 Nuoret

Erilaiset pallopelit ovat tärkeässä asemassa lasten ja nuorten liikuntakulttuurissa ja ovat lasten seuroissa harrastamista lajeista suosituimpia. Lisäksi palloilulajeja voi harrastaa yhdessä kaveriporukan kanssa tai itsekseen harjoitellen. Suomessa palloilun mahdollisuudet ovat valtakunnallisesti hyvällä tasolla ja myös Tampereella yleisiä palloilukenttiä on paljon. Lasten ja nuorten tarpeet asettavat kuitenkin haasteita nykyisten liikuntapaikkojen kehittämiseksi. Tarvitaan uudenlaisia ratkaisuja, joilla pystytään vastaamaan näihin haasteisiin. On luotava uudenlaisia monipuolisia palloilun harrastamispaikkoja. Alueen ahtaus ja kohteiden rajatut tilat asettavat omat haasteensa suunnittelulle. Lisäksi liikuntapaikoista pitäisi saada tehtyä tarpeeksi houkuttelevia käyttää, sillä perinteiset hiekkakentät eivät välttämättä houkuttele lapsia ja nuoria liikkumaan. (Karvinen 2002, 52.)

5.3.1 Tampereen Nuorisofoorumin haastattelu

Tampereen Nuorisofoorumi koostuu 7.-9.-luokkalaisten nuorten sekä toisen asteen koulutuksen (lukio, Tampereen ammattiopisto) edustajista.

Nuorisofoorumin tarkoituksena on tuoda esille nuorten mielipide kaupungissa

ja heillä on myös kaksi puhe- ja läsnäolopaikkaa Tampereen kaupunginvaltuustossa. Haastattelu ja kysely toteutettiin Nuorisofoorumin kokouksen yhteydessä 15.2.2012.

Haastattelussa nuoret toivat esille käyttävänsä erityisesti lähikenttiä sekä tuttuja koulun kenttiä, jotka ovat yleensä hyvässä kunnossa. Määrällisesti kentät nähtiin riittäviksi, mutta nuoret toivoivat enemmän monipuolisuutta kentille. Esimerkiksi rantalentopallokenttiä ja nurmikenttiä sekä asfalttikenttiä koripallolle on tarjolla melko vähän. Lisäksi toivottiin jalkapallomaaleja niille kentille, missä niitä ei ole, sekä maaleihin verkkoja. Tärkeintä olisi, että erilaisille lajeille tarkoituiltu kentiltä löytyisivät kullekin lajille tarvittavat lajivälineet, kuten maalit ja verkot. Nuoret nostivat esille myös suunnitteluratkaisun, jossa koripallokorit ja telineet on sijoitettu sorakentälle. Tätä ei koettu kovin toimivaksi ratkaisuksi. Myös esimerkiksi lentopallokenttien hiekan laatuun kiinnitettiin huomiota.

Yleisesti toivottiin enemmän viihtyisyyttä sekä kentille enemmän roskakoreja, jotta kentät eivät pääsisi roskaantumaa. Kentille toivottiin myös erilaisia sadesuojia, jonne voisi mennä suojaan sateen yllättäessä. Lisäksi kentille toivottiin enemmän kaukaloita, aitauksia ja verkkoja, jotta palloja tai kiekkoja ei tarvitsisi hakea metsästä tai talvella hangesta. Samalla ne suojaisivat kaupunkiympäristössä erilaisilta vahingoilta, jos kentän ympäristössä on esimerkiksi autoja tai rakennusten ikkunoita. Kenttäympäristöinä puistokentät nähtiin hyvinä paikkoina liikkua ja muutenkin rauhallisina paikkoina urheiluun. Monitoimikentät nähtiin hyvänä kenttäratkaisuna ja kenttien yhteyteen toivottiin perustettavan esimerkiksi parkour-alueita.

Uutena ajatuksena tuotiin esille mahdollisuus vesipallokenttiin, jonka harrastaminen on yleisempää esimerkiksi Etelä-Euroopassa. Näin saataisiin kenttä- ja lajiverkostoa jälleen monipuolistettua.

KUVIO 13. Vesipalloon tarvittaisiin kaksi verkollista maalia ja kenttää rajaavat poijut. (Viñas 2009)

5.4 Ikäihmiset

Vanhenemisen tuomat muutokset näkyvät eri ihmisissä eri tavalla, mutta myös vanhemmalla iällä liikunnalla voidaan vaikuttaa iän tuomiin muutoksiin hidastavasti. Säännöllisellä liikunnalla voidaan lisätä rasituksen sietokykyä ja kehittää tasapainoa ja koordinaatiota. Liikuntaa harrastavien iäkkäiden ihmisten liikkumiskyky säilyy pitkään ja kaatumisriskit vähenevät. Näin ollen liikunnalla on terveyttä edistäviä vaikutuksia ylläpitää ja parantaa toimintakykyä sekä edesauttaa päivittäisistä toiminnoista selviytymistä. Myös iäkkäämpien ihmisten liikunta-aktiivisuuteen voidaan vaikuttaa viihtyisillä peli- ja palloilukentillä sekä liikuntaympäristöillä. Liikkuminen on siis tärkeässä roolissa ikääntyneiden elämänlaadun parantamisessa ja hyvinvoinnissa. (Lehmuspuiisto & Åkerblom 2007, 5.)

5.4.1 Haastattelu ja kysely Länsi-Alvarin edustajille

Länsi-Alvari koostuu Länsi-Tampereen alueellisesta työryhmästä, johon kuuluu yhteensä 55 jäsentä ja jonka on tarkoitus käsitellä Länsi-Tampereen alueellisia

asioita. Pelikenttien kehittämistä koskevassa kyselyssä ja haastattelussa mukana oli kymmenkunta pääosin iäkkäämpää osallistujaa.

Haastattelun perusteella kävely ja ulkoilu ovat ikäihmisten luontaisin liikuntamuoto. Varsinaisten pelikenttien käyttö sen sijaan on melko vähäistä ja enemmän toivottiinkin kävely- ja ulkoilureittien parantamista sekä yleisesti liikuntapalveluiden hyvää saavutettavuutta. Tärkeimmiksi asioiksi pelikenttien suhteen nousivat kuitenkin kentiltä usein puuttuvat penkit ja levähdyspaikat. Toisena toivottuna elementtinä olivat erilaiset kestävät kuntoiluvälineet, joita toivottiin yleisesti kenttien yhteyteen. Kuntoilulaitteiden tulisi soveltua kaikenikäisten käyttöön. Erityiskiitosta sai Virelän kenttä Ikurissa erinomaisena lähiliikuntapaikkana kuntoilulaitteineen. Tohloppijärven alueelle toivottiin kaikenikäisille tarkoitettua perheliikuntapuistoa.

Samoin kuin lasten ja nuorten tapauksessa, keskustelussa nousi esille myös se, että kentille ei aina pääse liikkumaan seurakäytön varausten vuoksi. Huomiota kiinnitettiin myös kenttien sijoitteluun, mikäli kentän läheisyydessä on asutusta. Tällöin vaaraksi voi muodostua, että esimerkiksi pesäpalloa pelattaessa pallo voi lentää asuinrakennuksen ikkunaan. Talviolosuhteista kiinnitettiin huomiota potkukelkkailumahdollisuuksien järjestämiseen, levähdyspaikkojen auraukseen, hiekoitukseen, valaistukseen ja esteettömyyteen. Yleisurheilukentille toivottiin matkaluisteluratoja, joissa ei pelattaisi vaan voisi rauhassa luistella ympäri kenttää.

Edellä mainittujen asioiden lisäksi ikäihmiset toivoivat puistoihin alueellista ”juhlakenttää”, jossa voisi järjestää erilaisia tilaisuuksia. Ikäihmiset pitivät tärkeänä myös kenttien valaistusta ja kesällä varjopaikkoja, joissa voisi levätä. Penkeiltä olisi mukava myös seurata esimerkiksi omien lastenlasten leikkejä ja pelejä.

Pelikenttien ympäristöjä toivottiin yleisesti siistittäväksi ja nurmikenttiä lisättäväksi. Ikäihmisten rauhallisen liikkumiskäyttäytymisen vuoksi ikäihmiset kokivat tärkeiksi kenttien avaruuden ja näkymät kenttien ympäristöissä. Talvikäytön osalta toivottiin luisteluratoja ja pelialueita paremmin eroteltaviksi ja kenttien laiduille penkkejä, jossa luistimet voitaisiin vaihtaa. Lisäksi toivottiin jääkiekkomaalien taakse aitoja, jotta kiekot eivät lentäisi maalien ohi hankeen.

Erilaisista pelilajeille kuten mölkyllä, kyykällä, petangille ja renkaanheitolle, toivottiin muunneltavia pelimahdollisuuksia.

5.4.2 Ikäihmisille sopivat liikuntamuodot

Iäkkäämmille ihmisille sopivimpia liikuntamuotoja rauhallisessa ympäristössä voivat olla nurmikentällä esimerkiksi voimistelu tai seniorijooga. Myös petankki, kriketti ja usein vanhemmille ihmisille tuttu kyykkä sopivat hyvin. Niitä pelatessaan tulee samalla huomaamattaan käveltyä sekä vahvistettua selkää palloja kumartuessaan. Tämän lisäksi tulee harjoitettua käsien ja silmien koordinaatiota. Edellä mainittuihin peleihin riittää kentän kooksi melko pienikin, esimerkiksi 3 m x 12 m suuruinen hiekka- tai nurmikenttä.

Pyörätuolia käyttävät vanhuksat voivat halutessaan pelata pyörätuolikoripalloa, johon soveltuvat hyvin asfalttipintaiset kentät. Tällöin tulee muistaa kuitenkin, että korit on sijoitettu tarpeeksi alas. (Lehmuspuiato & Åkerblom 2007, 35–36.)

5.5 Esteettömyys ja vammaisurheilu

Liikkumis- ja toimimisesteettömyyttä voi olla monenlaista. Se voi tarkoittaa esimerkiksi liikkumista erilaisilla apuvälineillä, tasapaino-ongelmia, sokeutta tai kuuroutta. Tämän vuoksi palveluista tulisi tehdä mahdollisimman helposti saavutettavia ja esteettömiä, jotta kaikilla ihmisillä olisi mahdollisuus liikkua yhdenvertaisesti muiden kanssa omista henkilökohtaisista ominaisuuksistaan huolimatta. Esteetön ympäristö vaatii kuitenkin suunnittelijalta tietoa ja paneutumista asiaan. Esteettömyys käsittää niin fyysisen, psyykkisen kuin sosiaalisenkin ympäristön. (Suomen Vammaisurheilu- ja -liikunta VAA ry. 2009.)

Nyky suunnittelussa tulisikin kiinnittää erityistä huomiota esteettömyys- ja vammaisurheilullisten asioiden huomioimiseen. Esteettömyyttä tulisi tarkastella monipuolisesti niin näkemiseen, kuulemiseen kuin ymmärtämiseenkin liittyvänä kokonaisuutena. Näkemisen osalta tulisi huomioida, että opasteet ja tarvittavat merkinnät kentillä olisivat sekä hyvin näkyvissä, selkeitä että hyvin hahmotettavissa. Heikkonäköisille tulisi kentillä olla hyvä valaistus, kun taas

sokea tarvitsee tunnusteltavia opasteita ja ohjaavia merkkejä. Kenttien autoparkkipaikotuksen yhteydessä tulisi löytyä myös tarvittava määrä invapaikkoja, eikä autopaikoitusalueelta saisi olla liian pitkä matka kentälle. Myös saattoliikenteelle olisi hyvä olla pysähtymispaikka kentän läheisyydessä sillä liikuntaa harrastava tarvitsee avukseen monesti myös avustajan tai oppaan. Lisäksi olisi huomioitava, että kentältä löytyvät mahdolliset pukuhuonetilat ovat esteettömät. (Suomen Vammaisurheilu- ja -liikunta VAU ry. 2009.)

Kentillä ei saisi myöskään olla esimerkiksi puomeja jotka voivat estää pyörätuolilla pääsyn kentälle. Lisäksi kentälle johtavat tiet sekä pintamateriaalit itse kentällä tulisi valita niin, että kentälle päästään myös pyörätuolilla. Uusia liikuntapaikkoja rakennettaessa tai vanhoja kunnostettaessa olisi hyvä huomioida, että vammaisurheilijoilla on yleensä sellaista lajikohtaista erikoistietoa, joka suunnittelijan olisi hyvä ottaa huomioon. Sopivia vammaisurheilulajeja ovat esimerkiksi jalkapallo, istumalentopallo, pyörätuolikoripallo, pyörätuolitennis, pyörätuolirugby ja boccia. (Suomen Vammaisurheilu- ja – liikunta VAU ry. 2009)

5.6 Kysely Länsi-Tampereen kouluille

Länsi-Tampereen peli- ja palloilukenttiä koskeva kysely lähetettiin kaikille Länsi-Tampereen kouluille ja kyselyyn vastasi noin puolet kouluista. Alla koulujen pihilla sijaitsevien tai koulujen lähikenttiä koskevat vastaukset.

Lamminpään yleisurheilukenttä keräsi kehuja Lamminpään koulun käyttäjiltä niin kentän toiminnallisten ominaisuuksien, varusteiden kuin kunnossapidonkin osalta. Nurmikenttiä toivottiin kuitenkin lisää. Kesällä yleisurheilukauden ollessa vilkkaimmillaan ongelmaksi muodostuu lähinnä kentän suuri käyttöaste ja varaustilanne. Ehdotukseksi esitettiin lähiseudun muiden kenttien yleisurheilusuorituspaikkojen kehittämistä, jotta kenttien käyttöä saataisiin jaettua paremmin useammalle kentälle.

Lielahden koulun käyttää luonnollisesti Lielahden urheilukenttää, joka sijaitsee koulun läheisyydessä. Kenttää käytetään yleisurheilun lisäksi esimerkiksi mm. jalka- ja pesäpalloon, ultimateen sekä rantalentopalloon. Talvisin koululaiset

käyttävät luistelukenttää ja kaukaloa jossa pelataan jääpelejä. Erityistoiveita kentän toimintojen suhteen koulun puolesta ei ollut.

Käyttäjinä Lielahden urheilukentällä toimivat Lielahden yhtenäiskoulu eli ala- ja yläkoulu joissa on yhteensä n. 700 oppilasta sekä päiväkodit. Talvella kenttä on suuren käyttäjämäärän vuoksi kovassa käytössä eikä luistelutilaa välttämättä riitä kaikille ryhmille. Tämän vuoksi alakentälle toivottiin luistelualuetta kiertävän radan lisäksi aiempien vuosien tapaan. Vaihtoehtoisesti alakentälle toivottiin halsterilatuja, joita pidettäisiin hiihtokauden ajan auki hiihtämällä.

Kiitoksia keräsi juoksuradan jäädyttäminen luisteluradaksi talvikaudella. Tätä pidettiin erittäin hyvänä lähiliikuntapalveluna. Luisteluradan käyttö oli palautteen mukaan aktiivisen vilkasta niin koulun kuin lähialueen asukkaidenkin puolesta. Luisteluradalle toivottiin kuitenkin pukukoppia ja varastotilaa, jossa luistimet voisi talviaikaan vaihtaa ja samalla säilyttää huoltovälineitä, kuten lapioita ja lanoja.

Keväällä Lielahden urheilukenttä on palautteen mukaan talviajan routimisen jäljiltä yleensä huonossa kunnossa. Tähän toivottiin muutosta, sillä kenttä on varsinkin päivisin ahkerassa käytössä. Lisäksi jalkapallomaalien verkot ovat yleensä huonossa kunnossa ja kaipaisivat uusimista. Pituushyppypaikan kunnossapitoa toivottiin myös lisää. Yhteenvetona Lielahden koulu toivoi yleisesti kunnossapidon lisäämistä kentällä.

Harjun koulu käyttää liikuntapaikkoinaan kolmea kenttää. Koulun tontilla sijaitsevan kentän lisäksi koulu käytti Vaakonpuiston kenttää sekä Lamminpään urheilukenttää. Kenttien perushoitoon toivottiin parannusta. Esimerkiksi Vaakonpuiston kentän kunto on palautteen mukaan ajoittain huono. Yleisesti toivottiin lisättäväksi sekä tekonurmipintaisia että koripallokenttiä. Varusteiden osalta toivottiin lisää maaleja tai vähintään ehjiä verkkoja vanhoihin maaleihin.

Lentävänniemen koulu kertoi käyttävänsä koulun omien kenttien lisäksi Metsänhoitajanpuistoissa sijaitsevia kenttiä. Kenttiä käytetään jalka- ja pesäpallon pelaamiseen, yleisurheiluun, leikkeihin sekä talvella luisteluun, jääkiekkoon ja ringetteen. Metsänhoitajanpuistossa sijaitsevan suuremman kentän pituushyppypaikkaa toivottiin kunnostettavaksi. Lisäksi koulun pihakentälle

toivottiin frisbeegolf-rataa sekä pienemmälle kentälle pinnoitetta koripallon peluuseen. Isommalle kentälle toivottiin suurempia jalkapallomaaleja.

Muiden kenttien tavoin myös Lentävänniemen kentälle toivottiin pukukoppia luistinten ja vaatteiden vaihtoon sekä penkkejä kentän laidalle. Lisäksi kentän aita pyydettiin korjattavaksi, sillä se koettiin osittain jopa vaaralliseksi.

KUVIO 14. Lentävänniemen kenttää ympäröivä aita on osittain pahasti vaurioitunut (Hyvönen 2011)

5.7 Suomen Palloliiton Tampereen piirin haastattelu

Suomen Palloliiton Tampereen piirin on kenttien määrään suhteellisen tyytyväinen. Yleisesti ottaen toivottiin ennemminkin laatua kenttien suuren määrän sijaan. Piirin edustajien toimesta todettiin, että esimerkiksi tavallisiin nurmipintaisiin kenttiin verrattuna tekonurmipintaisten kenttien etuja ovat niiden

pitkä käyttökausi, kentän pinnan laatu, vähäinen kuluminen sekä investoituun rahaan nähden saatava hyöty. Tekonurmipohjaiset kentät ovat Pallopiirin mukaan seurojen kovassa käytössä ja tarve niille on kova. Mahdolliset tulevat tekonurmipintaist kentät olisi järkevää rakentaa täysimittaisina, sillä pelejä voidaan tarvittaessa pelata jaetulla kentällä. Nykyisiä kivituhkakenttiä ylläpidettäessä tulisikin muistaa, että myös ne vaativat suhteellisen paljon hoitoa pysyäkseen hyvässä kunnossa. Nykyisten resurssien puute mm. kivituhkapintaisten kenttien hyvän kunnossapidon kannalta nähtiin ongelmana.

Kenttien verkostoitumisessa tulisi huomioida kenttien saavutettavuus niin julkisilla kuin omilla kulkuvälineilläkin. Lisäksi parkkipaikkoja olisi hyvä löytyä kentän läheisyydestä. Erilaisten tapahtumien järjestämistä helpottaisi, jos alueellisia kenttäkokonaisuuksia pystyttäisiin kehittämään paremmin esimerkiksi kaupunginosittain. Sen sijaan erikokoisia kenttiä nähtiin Länsi-Tampereelta löytyvän melko hyvin.

Alueellisiksi kehittämiskohteiksi ehdotettiin esimerkiksi Raholan urheilukenttää, Tesoman koulun vieressä sijaitseva kenttää sekä Virelän kenttää Ikurissa. Tällä hetkellä esimerkiksi Tesoman koulun vieressä sijaitsevalta kentältä ei löydy ollenkaan pukuhuonetiloja.

Varusteiden osalta kentille toivottiin mm. parempaa valaistusta. Tämä lisäisi kenttien käyttöaikaa vuodessa ja lisäisi käyttöastetta. Esimerkiksi Ikuriin toivottiin hyviä valonheittäjiä, jotta kentällä voitaisiin pelata pidempään. Lisäksi toivottiin pukukoppeja, joissa voitaisiin vaihtaa vaatteet.

5.8 Kunnossapidolliset näkökohdat

Yleisesti kentillä tulisi perusparannusten yhteydessä kiinnittää huomiota valaistuksen ja sähköistyksen asentamiseen kentille. Lisäksi tulisi panostaa mm. huoltoon sekä muihin huoltoon liittyviin tiloihin sekä käyttäjille tulevien katsomoiden lisäämiseen. Aitaamista tulisi lisätä esimerkiksi vilkasliikenteisten teiden vieressä.

Kenttien ympäristöissä tulisi kiinnittää enemmän huomiota kentän läheisyyteen sijoitettaviin parkkipaikkoihin sekä invapaikkoihin. Kentistä tulisi kehittää entistä

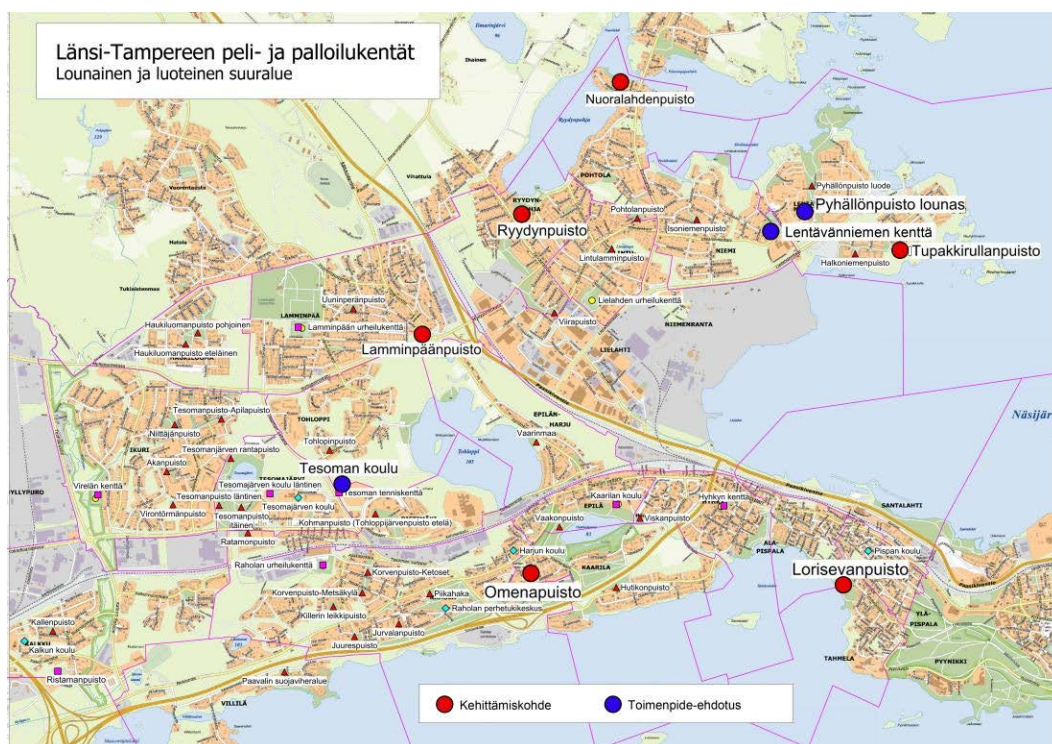
monipuolisempia ja eri ikäryhmille suunnattuja, jotta niiden käyttö lisääntyisi. Lisättäviä lajeja voisivat olla esimerkiksi lentopallo, petankki, kentille lisättävät juoksuradat sekä korkeushyppypaikat. Liikuntavälineitä olisi hyvä lisätä sopiville kentille ja saada lähimetsien polkuverkostoja lisättyä palvelemaan paremmin kentän käyttäjiä.

Kunnossapidon kannalta olisi tärkeää kiinnittää huomiota myös kenttien rakennekerrosten rakennustapaohjeiden mukaisiin paksuuksiin eli kunnan perustuksiin. Kentillä tulisi käyttää rakennustapaohjeiden mukaisia rakennekerroksia ja oikeanlaista maa-ainesta routimisen välttämiseksi. On mahdollista, että kaikilla nykyisillä kentillä nämä vaatimukset eivät täyty, mikä aiheuttaa kenttien routimista. Alempien kenttäkerrosten tullessa esiin tulisi lisätä uutta pintakerrosta, jotta lanaamisesta ei tulisi liian vaikeaa. Myös salaojituksia kentillä tulisi lisätä.

Kunnossapidon kannalta kenttien reuna-alueiden hoito on usein ongelmallista, sillä reuna-alueet joudutaan yleensä käsittelemään siimaleikkureilla tai muilla käsikäyttöisillä työkaluilla, mikä on aikaavievää. Lisäksi työntekijöiden liian niukka määrä esimerkiksi roskien keruun suhteen estää kenttien siistin hoidon. Juuri resurssien puute nähdään suurimpana ongelmana. Jos nykyiset kentät haluttaisiin saada ylläpidollisesti kuntoon, tulisi kenttiä kunnostaa vuodessa useita.

Ilkivallan kohteiksi kentillä joutuvat usein varastokopit, joita töhritään graffiteilla. Lisäksi aidat ja autojen pääsyä kentille estävät puomit joutuvat ilkivallan kohteiksi. Kaukalon laitoja käytetään silloin tällöin skeittiramppeina. (Hetekivi, 2012)

6 KEHITTÄMINEN

KUVIO 15. Kehittämiskohteet kartalla. Toimenpide-ehdotukset merkitty sinisellä pallolla ja kehittämiskohteet punaisella. (Hyvönen 2012)

6.1 Nykyisten peli- ja palloilukenttien kehittäminen ja monipuolistaminen

Koska useimmat nykyiset peli- ja palloilukentät ovat Länsi-Tampereella suurimmaksi osaksi kivituhkapintaisia kenttiä, on syytä kehittää kenttiä monipuolisemmiksi niin varusteiden kuin kentän pintamateriaalienkin suhteen. Esimerkiksi nurmipintaisten kenttien määrän lisääminen olisi toivottavaa, sillä nurmipintaisten kentillä erilaiset pallopelit ovat turvallisempia nurmipinnan paremman joustavuuden ansiosta.

Keski- ja Etelä-Euroopassa erilaiset pienpelikentät ovat kuuluneet jo pitkään osaksi puistojen ja muiden virkistysalueiden varustusta. Suomessa pienemmät monitoimikentät ovat sen sijaan vielä melko uusia. Suomessa on keskitytty rakentamaan suurempia, lajikohtaisia mitat täyttäviä kenttiä tai kenttäkokonaisuuksia. Esimerkiksi tennis- ja koripallokenttäalue, joka voidaan talvella muuttaa jääkiekkokaukaloksi, on ollut Suomessa melko tyyppillinen

ratkaisu. Pienemmille monitoimikentille on kuitenkin selvästi kysyntää ja niistä tähän asti saadut kokemukset ovat olleet pääasiassa myönteisiä. Erityisesti lapset ja nuoret ovat mielellään käyttäneet tällaisia pelikenttiä.

6.2 Kohdekohtaisia kehittämissuhteita

Tässä luvussa tarkastellaan esimerkkien avulla kentillä ilmeneviä ongelmia ja niiden ratkaisuehdotuksia. Kehittämissuhteita esitellään kenttien inventoinnin yhteydessä kootun valokuvamateriaalin avulla. Opinnäytetyössä käsiteltyjen kenttien kohdekortit löytyvät liitteistä 10-17.

KUVIO 16. Lamminpäänpuiston kenttä sijaitsee välittömästi Myllypuronkadun vieressä (Hyvönen 2011)

Lamminpäänpuiston kenttä tulisi aidata hyvin ainakin Myllypuronkadun puoleisilta laidoilta. Tämä estäisi pallojen joutumisen autojen sekaan tielle.

KUVIO 17. Lorisevanpuiston kenttä Tahmelassa (Hyvönen 2011)

Lorisevanpuiston kentälle voitaisiin harkita perustettavaksi rantalentopallokenttä, sillä se sijaitsee hyvällä paikalla rannan tuntumassa. Rantalentopallokentän perustaminen lisäisi kentän käyttöastetta.

KUVIO 18. Omenapuisto Raholassa. (Hyvönen 2011)

Koripallokenttä voisi sopia Raholaan, sillä kenttä on sopivan kokoinen 4-6 ihmisen koripallopeleihin. Ennen kentän perustamista tulisi kuitenkin tutkia aiheuttaisiko kenttä meluhaittoja lähiasukkaille koripallon osuessa kovaan asfalttiin. Nykyinen sorapinta ei ole kovinkaan toimiva koripalloiluun.

Kuvio 19. Nuoralahdenpuiston kenttä Pohtolan kaupunginosassa. (Hyvönen 2011)

Nuoralahden kenttä sopisi hyvin rantalentopalloon jos pintamateriaali vaihdettaisiin hiekkaan, sillä myös se sijaitsee rannan tuntumassa.

KUVIO 20. Ryydynpuisto Ryydynpohjassa (Hyvönen 2011)

Nykyisellään Ryydynpuisto ei innosta käyttäjiä minkäänlaiseen liikkumiseen. Kenttä voitaisiin kunnostaa esimerkiksi asfalttipäällysteiseksi 2-4 hengen pienpelialueeksi koripalloiluun.

KUVIO 21. Tesoman koulun kenttä (Hyvönen 2011)

Tesoman koulun vieressä olevaa pinta-alaltaan n. 8000 m² suuruista kenttää voitaisiin harkita muutettavaksi tekonurmipintaiseksi. Tekonurmipintaisille kentille olisi kysyntää ja se täydentäisi Länsi-Tampereen kenttäverkostoa myös pintamateriaalien osalta.

KUVIO 22. Tupakkirullanpuiston kenttä Lentävänniemessä (Hyvönen 2011)

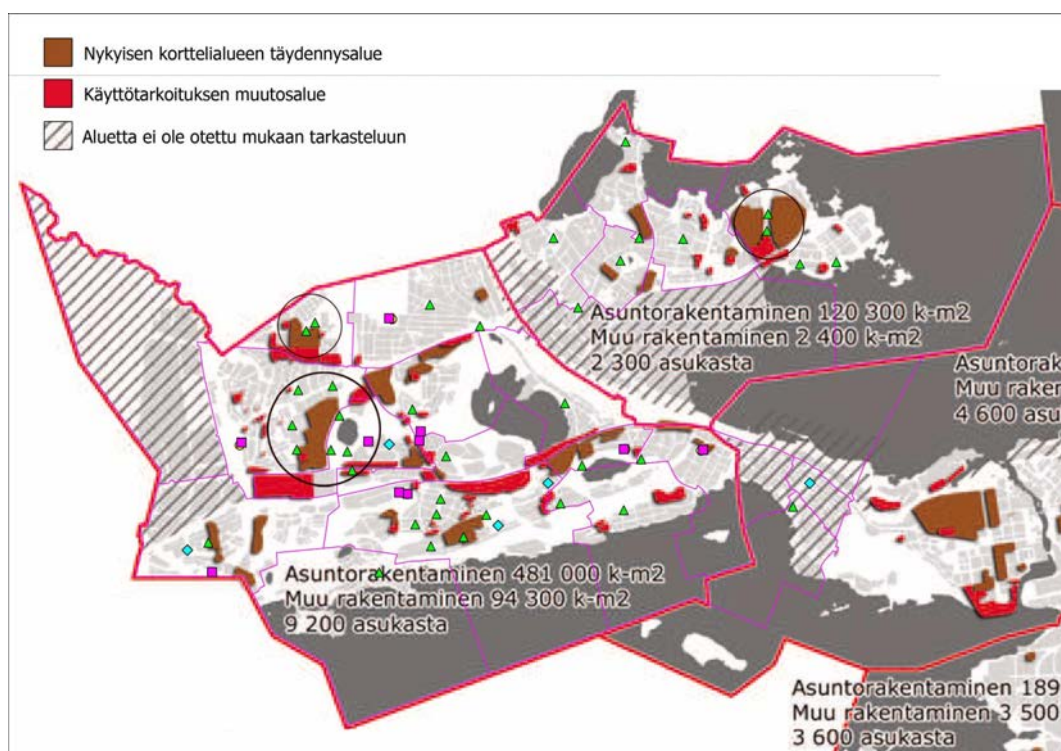
Lentävänniemeen sopisi hyvin nurmipintainen kenttä jalkapallon pelaamiseen sillä se lisäisi nurmipintaisten kenttien määrää Länsi-Tampereella ja täydentäisi kenttäverkostoa pintamateriaalien osalta.

6.3 Kenttäverkoston kehittäminen

Alueellisesti kehitettäviä suurempia kenttiä voisivat olla Virelän kenttä Ikurissa, Raholan urheilukenttä, Ristamanpuisto Kalkussa, Tesoman koulun kenttä, Hyhkyn kenttä, Lielahden urheilukenttä ja Metsänhoitajanpuistossa sijaitseva Lentävänniemen kenttä. Kentät toimisivat palveluverkossa alueellisesti tärkeämpinä kenttinä ja Länsi-Tampere tulisi verkostollisesti melko hyvin katetuksi. Kartta alueellisesti kehitettävistä kentistä löytyy liitteestä 7.

6.3.1 Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen Länsi-Tampereella

Tampereen yhdyskuntarakenteen eheyttämistä (EHYT) koskevassa raportissa esitetään asuntorakentamiseen soveltuvia alueita jo olemassa olevaa kaupunkirakennetta täydentäen ja jatkaen. Alla olevassa kartassa on tarkasteltu Länsi-Tampereen kenttäverkostoa ja sen kehittämistarpeita suhteessa yhdyskuntarakenteen tiivistämistavoitteisiin. (Tampereen kaupunki. 2012)

KUVIO 23. Länsi-Tampereen peli- ja palloilukentät tarkasteltuna EHYT-hankkeessa laaditun yhdyskuntarakenteen täydennysrakentamiskartan avulla (Hyvönen 2012)

Yllä olevaa karttaa vastaava suurempi kartta löytyy liitteestä 8. Kartassa ruskealla merkityt alueet ovat nykyisen korttelirakenteen täydennysalueita ja punaisella merkityt alueet käyttötarkoituksen muutosalueita. Harmaalla raidoitettut alueet eivät ole mukana tarkastelussa koska niiden maankäytön suunnitteluhankkeet ovat jo vireillä.

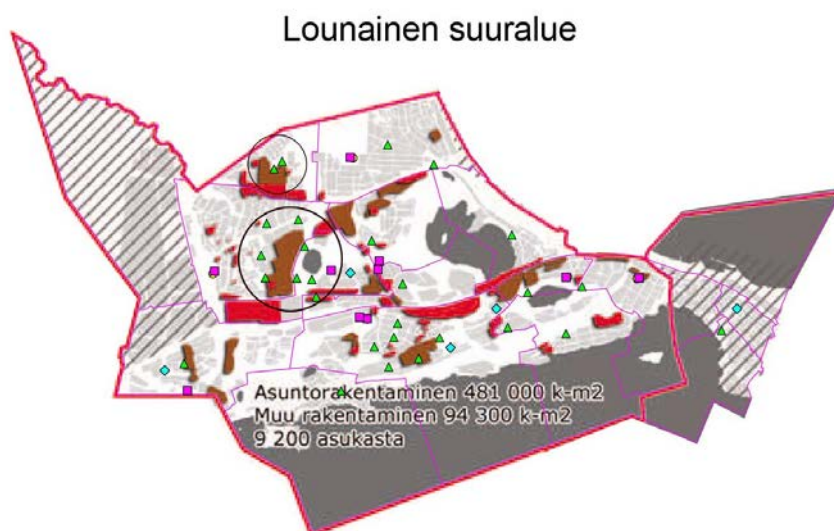
Karttatarkastelun mukaan kaupungin luoteisella suuralueella Lentävänniemen Pyhällönpuistossa sijaitsevat kaksi kenttää tulisivat nykyistä tärkeämmiksi alueen suotuisien täydennysrakentamismahdollisuuksien ansiosta. Tämän vuoksi Pyhällönpuiston lounaisosaan sijoittuvan kentän eli päiväkodin vieressä sijaitsevan kentän kunnostamista on syytä harkita. Myös muiden luoteisella suuralueella sijaitsevien kenttien olemassaolo olisi perusteltua sillä sekä täydennys- että käyttötarkoituksen muutosalueet tiivistäisivät kaupunkirakennetta entisestään.

Luoteinen suuralue

KUVIO 24. Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen ja kentät luoteisella suuralueella (Hyvönen 2012)

Lounaisella suuralueella Tesomajärven ympäristössä sijaitsevista ja Tohlopinjärvenpuistossa sijaitsevista kentistä voitaisiin harkita ainakin yhtä kunnostettavaksi nykyisten ja tulevien asukkaiden käyttöön. Vaihtoehtoisesti voitaisiin harkita kokonaan uuden kentän perustamista alueelle. Muilla lounaisilla yhdyskuntarakenteen eheyttämisaueilla kenttäverkosto on melko kattava.

KUVIO 25. Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen ja kentät lounaisella suuralueella (Hyvönen 2012)

6.4 Toimenpide-ehdotukset

Toimenpide-ehdotukset koostuvat esimerkkikentistä jotka on valittu kehitettäväiksi. Kentille esitettävät kehittämistoimenpiteet pohjautuvat kenttäverkoston tarkasteluun sekä eri käyttäjäryhmille kohdistettuihin haastatteluihin. Yleisesti kaikkien kenttien kehittämisessä tulisi ottaa huomioon harrastusmahdollisuuksien monipuolistaminen sekä kenttien ja kenttäympäristöjen yleisen hoidon resurssien lisääminen.

6.4.1 Tesoman koulun kenttä

KUVIO 26. Tesoman koulun vieressä sijaitseva kenttä vuonna 2011 sekä havainnekuva tekonurmipintaisesta vaihtoehdosta (Hyvönen 2012)
Tesoman koulun kenttä on täysimittaisen jalkapallokentän mitat täyttävä kenttä,

jossa on kivituhkapäälyste. Kentällä ei ole tällä hetkellä pukuhuone- tai varastotiloja. Kenttä täydentäisi Länsi-Tampereen kenttäverkostoa parhaiten tekonurmipintaisena. Uusittu kenttä palvelisi niin alueen asukkaita, seuroja kuin koululaisiakin. Kentän yhteydessä olisi hyvä olla myös yhteiset huolto- ja pukuhuonetilat varusteiden vaihtoa varten. Kentän yhteyteen on suunniteltu sijoitettavaksi myös rullalautailualue. Lisäksi kentän kehittämisessä olisi huomioitava kevyen liikenteen reitin erottamiseen kentästä. (Huttunen 2012)

6.4.2 Lentävänniemen kenttä Metsänhoitajanpuistossa

KUVIO 27. Lentävänniemen kentän kehittämisessä tulisi huomioida monipuoliset liikuntamahdollisuudet niin kesä- kuin talvikäytönkin osalta. (Microsoft Corporation 2012)

Lentävänniemen kentän kehittämisessä olisi tärkeää saada lisää resursseja kentän ja kenttämäärän hoitamiseen. Esimerkiksi kenttää osittain ympäröivä aita on paikoin erittäin huonossa kunnossa ja se olisi syytä kunnostaa. Myös pituushyppypaikka vaatisi hoitoa. Kenttää voitaisiin kehittää esimerkiksi yleisurheilulajien osalta monipuolisemmaksi. Kentälle voitaisiin lisätä mm. kuulantyöntörinki nykyisen pituushyppypaikan lisäksi. Lisäksi kentälle tarvitaan rajaviivoja erilaisille urheilu- ja palloilulajeille. Kentän laiduille olisi hyvä sijoittaa joitakin penkkejä. Talvikäyttöä varten kentältä olisi hyvä olla varusteiden ja vaatteiden vaihtoon soveltuva koppi.

KUVIO 28. Nykyinen aitaus voi olla lapsille vaarallinen, minkä lisäksi se on osittain tielle päin kallellaan (Hyvönen 2011)

KUVIO 29. Lentävänniemen kentän pituushyppypaikka vaatisi hoitoa (Hyvönen 2011)

KUVIO 30. Myös Lentävänniemen aidan ympärys kaipaasi siistimistä (Hyvönen 2011)

KUVIO 31. Havainnekuva Lentävänniemen kentästä (Hyvönen 2012)

6.4.3 Pyhällönpuisto

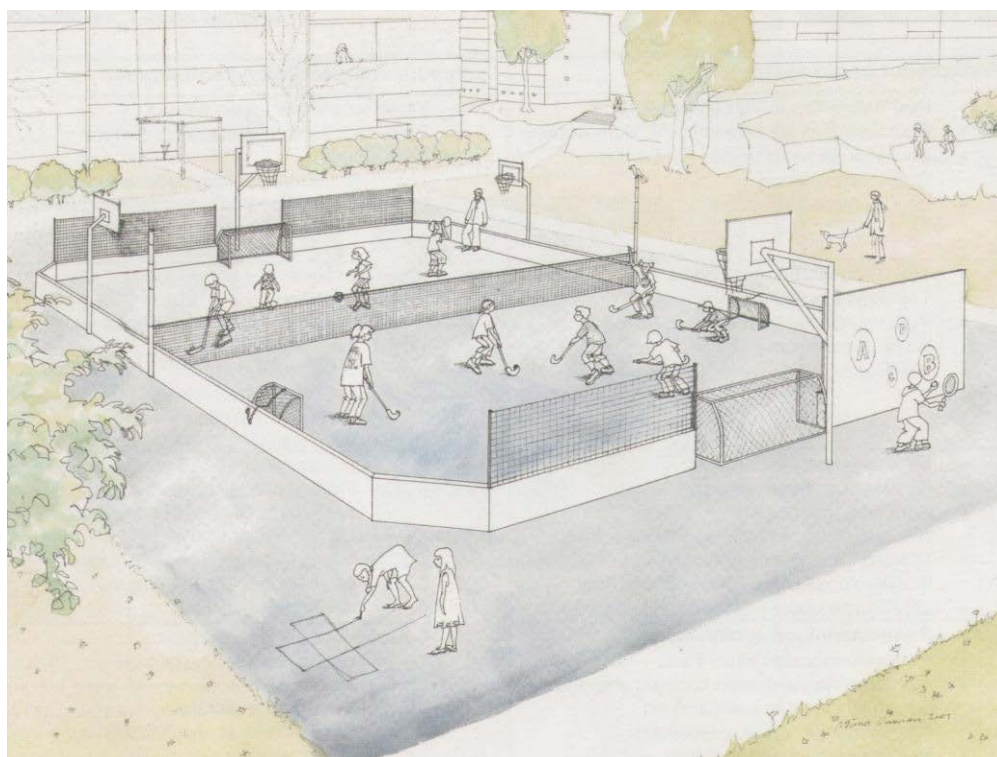
KUVIO 32. Pyhällönpuiston eteläinen kenttä kuvattuna vuonna 2011 sekä idealuonnos Pyhällönpuistoon sijoitettavasta monitoimikentästä (Kuvan kenttämalli Kompan Freegame. Hyvönen 2012)

Nykyinen Pyhällönpuiston kenttä on osittain nurmettumaan päässyt hiekka/sorapohjainen kenttä. Jotta kentän käyttöä saataisiin lisättyä, voitaisiin Pyhällönpuistoon rakentaa monitoimikenttä nykyisen paikalle päiväkodin ja leikkipuiston viereen. Uusi kenttä palvelisi alueen asukkaita sekä päiväkodin lapsia.

7 KEHITYSEHDOTUKSENA MONITOIMIKENTÄT

Monitoimikentät ovat laidoilla varustettuja pelialueita, joissa voi pelaila yksin tai porukassa. Monitoimikenttien etuna on kentän hyvä muunneltavuus ja laidat, joiden avulla pallo pysyy hyvin kentällä. Pienpeleissä myös kaikkien osallistujien aktiivisuustaso pysyy korkeana. Monitoimikenttää voidaan rajata osallistujamäärän mukaan, jolloin kenttä saadaan sopivan kokoiseksi. Lisäksi pienemmät kenttäalueet ovat lapsille helpommin hahmotettavissa sopivammassa mittakaavassa, jonka lisäksi ne ovat yleensä myös turvallisempia.

Monitoimikentät soveltuvat hyvin nimenomaan erilaisiin pallopeleihin ja ovat toimivia varsinkin lajitekniikan harjoittelussa. Koska monitoimikentällä voi pelata paljon erilaisia pallopelejä, lapset voivat myös itse keksiä ja soveltaa omia pelejään. Nykyisin monitoimikenttien määrää pyritään lisäämään esimerkiksi valtakunnallisen monitoimikenttäohjelman kautta. (Karvinen 2002, 52; Palloliitto 2011.)

KUVIO 33. Monitoimikenttä (Karvinen 2002, 52)

7.1.1 Suunnittelu

Monitoimikenttien suunnittelussa on aluksi huomioitava, millaista kenttää lähdetään suunnittelemaan. Mitään perussääntöä sille, millainen kentän pitäisi toteutusmalliltaan olla, ei ole, vaan kenttä on mietittävä tapauskohtaisesti sellaiseksi, mitä lajeja kentällä halutaan pelata. Monitoimikentän suunnittelussa on pohjimmiltaan kyse kompromisseista ja valinnoista pelattavien lajien suhteen. Kuitenkin on hyvä lähteä siitä ajatuksesta, että kentästä saataisiin mahdollisimman monipuolinen. Tärkeää olisi myös saada minimoitua kentän rakentamis- ja huoltokustannukset. (Karvinen 2002, 53.)

7.1.2 Päällysteet

Monitoimikentän päällystevalinta riippuu pitkälti siitä, mitä lajeja kentällä halutaan pelata. Yleisimmät materiaalit monitoimikentän pinnoitteeksi ovat yleensä kivituhka, hiekkatekonurmi ja asfaltti. Asfalttikentän etuina ovat esimerkiksi, että sillä voidaan pelata koripalloa tai rullakiekkoa ja talvella jääkiekkoa, mikäli kenttä halutaan jäädyttää. Toisaalta jalkapallossa kentän pinta voi olla turhankin kova, jos pelaaja kaatuu kentällä. Jos päällystemateriaaliksi valitaan asfaltti, on silloin hyvä päällystää kentälle johtavat reitit samalla materiaalilla, jotta rullaluistimilla ja talvella luistimilla päästään siirtymään kentälle. (Karvinen 2002, 53.)

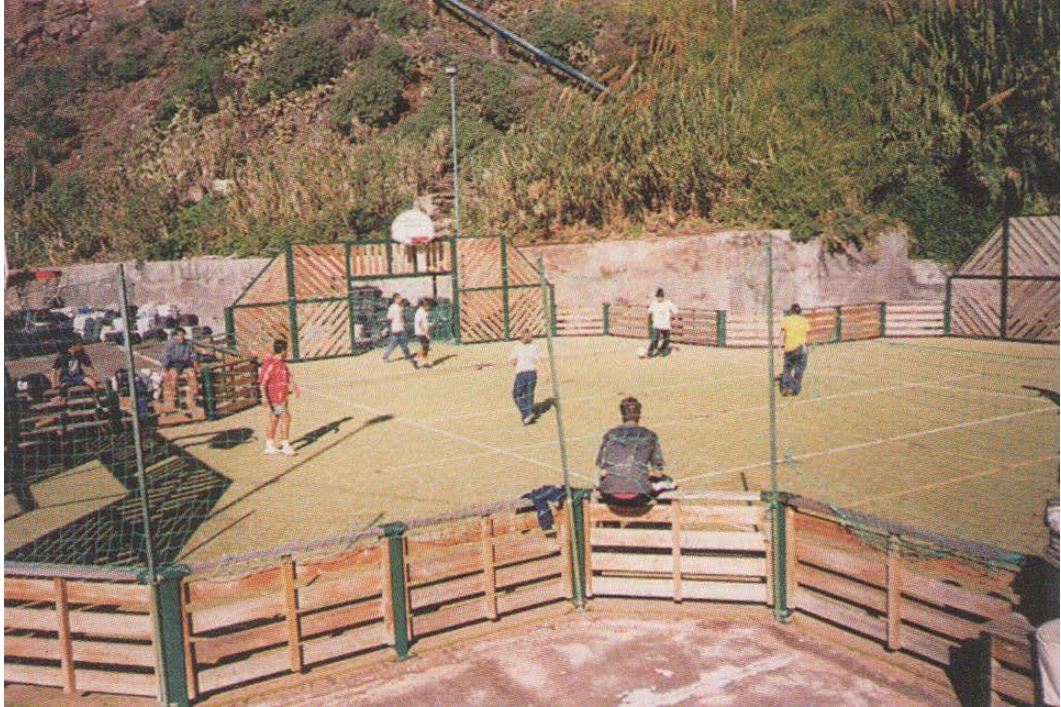
Hiekkatekonurmi sen sijaan on parempi vaihtoehto esimerkiksi jalkapallon peluuseen ja muihin pallopeleihin pehmeytensä vuoksi. Kaikki kolme pintamateriaalivaihtoehtoa (kivituhka, hiekkatekonurmi ja asfaltti) voidaan talvella tarvittaessa kuitenkin jäädyttää, joten siltä osin ne sopivat hyvin monitoimikentän päällysteeksi. Näiden lisäksi on tarjolla muitakin päällystemateriaalivaihtoehtoja kuten betoni, erilaiset muovipohjaiset alustat, leikkivälineiden turva-alustamateriaalit ja keinotekkonurmi, jotka ovat kuitenkin hintatasoltaan kalliimpia ratkaisuja. Kivituhkan käytössä pintamateriaalina ongelmana on usein myös pölyäminen. (Karvinen 2002, 53–54.)

KUVIO 34. Jalkapalloa hiekkatekonurmipintaisella kentällä (Karvinen 2002, 53)

7.1.3 Kentän koko ja laidat

Monitoimikentät voivat olla toimivia hyvinkin erikokoisina. Nuoren Suomen julkaisemassa Lasten liikuntapaikkojen suunnittelu -kirjassa esitellyissä kokeiluhankkeissa pienin monitoimikenttä oli kooltaan 8 m x 12 m ja suurin 17,5 m x 35,5 m. Vieläkin pienempiä kenttiä on kuitenkin mahdollista tehdä esimerkiksi päiväkotien tai alle kouluikäisten lasten käyttöön. Jos kuitenkin halutaan rakentaa kookkaampia rakenteita, on järkevämpää sijoittaa useampi monitoimikenttä rinnakkain. (Karvinen 2002, 54.)

KUVIO 35. Nelipäätyinen monitoimikenttä (Karvinen 2002, 53)

Lajeille ei aina tarvitse rakentaa välttämättä täysin mitat täyttävää kenttää, vaan kentillä voidaan käyttää kentänpääty-idea kenttäaluetta rajaamaan. Kentälle voidaan rakentaa laudoista päädyt, jotka rajaavat kenttää ja toimivat samalla maali-korihdistelminä. Jos monitoimikenttä on tarkoitus rakentaa lähinnä lapsille, on järkevin kentän koko 10–12 m x 23–26 m. Tämän kokoluokan kenttä ei ole liian iso pienimmillekään lapsille. Lisäksi kenttä on helposti jaettavissa kahteen osaan toimiviksi toiminnallisiksi kokonaisuuksiksi. (Karvinen 2002, 54.)

KUVIO 36. Minimonitoimikenttä Oslossa osana puistoa. (Karvinen 2002, 54)

Laitojen korkeudeksi riittää yleensä 50 cm, joka on esimerkiksi salibandyssä yleisimmin käytetty korkeus. Jos kentällä ei pelata virallista jääkiekkoa, on yli 80 cm:n korkeus yleensä tarpeeton. Kentän laitojen korkeuteen vaikuttaa kuitenkin myös kentän sijainti sekä asettuminen maastoon tai rakennettuun ympäristöön. Kenttien päädyt kannattaa sen sijaan rakentaa korkeammiksi. Korkeudet voivat vaihdella 1,5 m:stä 3 m:iin. Päätyjä voidaan käyttää myös palloiluseininä. Mikäli rakennettava alue on pieni, voidaan tyytyä pelkkiin päätyihin tai laidoitettuun puolikenttään. Tällainen kenttä sopii hyvin pienpelikentäksi. Laitamateriaaleina voidaan käyttää esimerkiksi lautta, vaneria, muovia tai betonia. Tärkeintä kuitenkin on, että pallo palautuu hyvin takaisin peliin seinästä ja että laitamateriaalit ovat kestäviä ja turvallisia. (Karvinen 2002, 54.)

KUVIO 37. Kyröskoskelle rakennettu pienpelialue, joka on toteutettu kaukalonpääty-idealla. (Karvinen 2002, 54)

7.1.4 Maalit ja koritelineet

Maalit ja korit voidaan sijoittaa pituussuunnassa kentän molempiin päihin, ja jos kenttä halutaan jakaa kahteen osaan, voidaan maalit sijoittaa myös sivusuunnassa, jolloin syntyy käytännössä kaksi kenttää. Pienimmissä kentissä on kuitenkin järkevintä sijoittaa maalit ja korit kentän pituussuunnan mukaan. Maalit ja korit voidaan toteuttaa joko irtoelementteinä tai ne voidaan rakentaa osaksi päätyjä ja toteuttaa maalikoriyhdistelminä. Maalien koko päätetään pelattavien lajien mukaan. (Karvinen 2002, 55.)

KUVIO 38. Maalikoriyhdistelmä. (Karvinen 2002, 55)

7.1.5 Peliverkko

Lasten peleissä voidaan useasti käyttää yhtä ja samaa verkkoa niin tenniksessä, kuin lento- ja sulkapallossakin. Korkeudeksi voidaan asettaa lentopallon minimikenttäsuosituksen mukainen 2,1 metrin korkeus. Verkko voidaan säilyttää säilytyslaatikossa esimerkiksi niin, että toinen pää on sidottuna vajjerilla toiseen tolppaan, jolloin se voidaan taitella laatikkoon, kun sitä ei käytetä. (Karvinen 2002, 55.)

7.1.6 Talvikäyttö

Monitoimikentän jäädyttämisessä on huomioitava, että koneellinen jäädyttäminen tai huoltaminen ei sovellu pienimmille kentille tilanpuutteen vuoksi. Jäädyttämisen kannalta kaikki yleisimmät pintamateriaalit ovat kuitenkin toimivia. Toisaalta kentällä, jota ei ole jäädytetty, voidaan talvella pelata esimerkiksi hankijalkapalloa. (Karvinen 2002, 55.)

8 YHTEENVETO

Liikunnalla on kansanterveyden kannalta edistäviä vaikutuksia ja siksi monipuolinen liikuntapaikkaverkosto on kuntalaisille tärkeä. Jotta erilaiset ihmiset voisivat omista lähtökohdistaan harrastaa liikuntaa, on kaupungista löydyttävä niin arki-, hyöty-, erityis- kuin kuntoliikunnan sekä kilpa- ja huippu-urheilun kattavat liikuntapalvelut.

Nykyisiä ja tulevia kenttiä kunnostettaessa ja perustettaessa tulee huomioida erilaisten käyttäjäryhmien toiveet ja tarpeet. Samalla tulee myös ottaa huomioon liikuntapaikkojen elinkaari, muunneltavuus ja kunnossapidettävyyys. Erilaiset ikäryhmät tarvitsevat ja käyttävät erilaisia toimintoja kentillä, minkä takia kenttien toiminnot olisi saatava mahdollisimman monipuolisiksi. Seudullisten ja kaupunkitasoisten liikuntapaikkojen tulisi sijaita hyvien liikenneyhteyksien päässä. Alueellisille tai lähikentille tulisi turvata hyvät liikenneyhteydet myös kevyen liikenteen osalta. Yleisesti tulisi turvata esteetön pääsy kentille sekä huomioida myös vammaisurheilun tarpeet.

Tampereella peli- ja palloilukenttien hallinnointi- ja ylläpitovastuiden jakaantuminen on joiltain osin pirstaleinen ja voisi olla osin selkeämpi. Kaupungin sisällä kentistä vastaa monta toimijaa, jotka huolehtivat hieman erityyppisistä kentistä. Vuonna 2012 kenttien ylläpidosta vastuussa olevia tahoja ovat Kaupunkiympäristön kehittämissyksikkö, Sivistyksen ja elämänlaadun edistämissyksikkö sekä Tilakeskus. Ylläpidon puolestaan hoitavat INFRA:n kunnossapitopalvelut, Liikuntapalvelut tai yksityiset urakoitsijat.

Yhteenvedettynä Länsi-Tampereen peli- ja palloilukentät ovat tällä hetkellä tyydyttävässä kunnossa. Kenttäverkosto ja itse kentät kattavat kohtuullisesti käyttäjien nykyisin asettamat tarpeet ja toiveet. Kehitettävää on kuitenkin niin kenttien monipuolisuudessa kuin varusteiden pintamateriaalienkin suhteen. Esimerkiksi erilaisia kenttien pinnoitteita erilaisille palloilulajeille voisi olla nykyistä monipuolisemmin. Lisäksi Länsi-Tampereella tarvittaisiin vielä toinen tekonurmipintainen kenttä jalkapalloseuralle, useampia asfalttikenttiä koripalloseuralle sekä joitakin lento- ja rantalentopallokenttiä. Yhtenä mahdollisena vaihtoehtona kenttäverkoston monipuolistamiseksi olisivat muunneltavat monitoimikentät,

jotka tarjoavat mahdollisuuden monien erilaisten pelien pelaamiseen eivätkä välttämättä vaadi suurtakaan tilaa. Varusteiden ja kalusteiden osalta kentille toivottiin etenkin talvella enemmän pukukoppeja, joissa luistimet tai liikuntavarusteet voisi vaihtaa, sekä aitauksia niille kentille joissa ne lisäävät käyttöturvallisuutta.

Määrällisesti Länsi-Tampereella on riittävästi kenttiä ja enemmän tulisikin kiinnittää huomiota niiden laatuun. Nykyisiä kivituhkapintaisia lähikenttiä voitaisiin muuttaa esimerkiksi hiekka-, asfaltti- ja tekonurmipintaisiksi. Kivituhkapintaisille kentille, joita Länsi-Tampereella on eniten, tulisi löytyä jatkossa enemmän resursseja ja määrärahoja, jotta kentät voitaisiin pitää hyvässä kunnossa. Haasteena tulevaisuudessa tulee olemaankin oikean tasapainon löytäminen kenttien riittävän ylläpidon ja kunnossapitokustannusten välille.

LÄHTEET

Painetut lähteet

Karvinen J. 2002. Lasten liikuntapaikkojen suunnittelu. Helsinki: Rakennustieto Oy.

Lehmuspuiisto V & Åkerblom S. 2007. Iäkkäiden ihmisten liikuntapaikkojen suunnittelu

– Arki- ja terveysliikunnan tilat palvelu ja hoiva-asuinympäristössä. Helsinki: Rakennustieto Oy.

Rakennustieto Oy. 2008. INFRARYL 2006 - Infrarakentamisen yleiset laatuvaatimukset, Osa 4 Liikunta- ja virkistyspaikkojen rakenteet.

Suomen Standardisoimisliitto SFS. 2010. Julkisten liikuntapaikkojen liikuntavälineet. Yleiset vaatimukset, turvallisuusvaatimukset ja testausmenetelmät.

Sähköiset lähteet:

Huovinen E. & Karimäki A. 2010. Jyväskylän seudun liikuntasuunnitelma - Liikuntapalvelujen askelmittarit 2010-luvulle [viitattu 27.1.2012]. Saatavissa: http://www.jyvaskyla.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/jyvaskyla/embeds/jyvaskylawwwstructure/40993_Seudullinen_liikuntasuunnitelma_2010.pdf

Jyväskylän kaupunki. 2007. Viherpolitiikka – Nykytilan selonteko [viitattu 10.1.2012]. Saatavissa: http://www2.jkl.fi/kaavakartat/viherosayleiskaava/Viherpolitiikka_nykytilan_selonteko_2008.pdf

Jyväskylän viherpalveluohjelma. 2009. Jyväskylän kaupunki - Kaupunkirakennepalvelut, Yhdyskuntatoimi [viitattu 25.3.2012]. Saatavissa: http://www.jyvaskyla.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/jyvaskyla/embeds/34433_VPO_tiiivistelma_161109.pdf

Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta VAU ry. 2009. Esteetöntä liikuntaa [viitattu 25.3.2012]. Saatavissa: http://www.vammaisurheilu.fi/fin/vau/esteetonta_liikuntaa/

Tampereen kaupunki. 2005. Yhdyskuntapalvelut. Tampereen Viheralueohjelma 2005–2014 [viitattu 2.1.2012]. Saatavissa:

<http://www.tampere.fi/ytoteto/puisto/vao/tampereenviheralueohjelma.pdf>

Tampereen kaupunki. 2012. Väestösuunnite vuoteen 2030 palvelualueittain. [viitattu 2.1.2012]. Saatavissa:

<http://www.tampere.fi/ytoteto/puisto/vao/tampereenviheralueohjelma.pdf>

Palloliitto. Monitoimikenttäohjelma 2011-13 2011. [viitattu 12.4.2012]

Saatavissa:

http://www.palloliitto.fi/seura/olosuhteet2/monitoimikenttaohjelma_2011-13/

Tampereen Lasten Parlamentin hallituksen kokous. Haastattelu 30.1.2012.

Tampereen Nuorisofoorumin hallituksen kokous. Haastattelu 15.2.2012.

Oulun kaupunki, Keskusvirasto – Suunnittelupalvelut. 2004. Oulun yleiskaava 2020 – selostus [viitattu 10.1.2012] Saatavissa:

<http://www.ouka.fi/yleiskaavoitus/yleiskaavat/yk2020/pdf/YK2020selostus.pdf>

Opetusministeriö. 2008. Liikkuva ja hyvinvoiva Suomi 2010-luvulla. Ehdotus kansalliseksi liikuntaohjelmaksi julkisen ohjauksen näkökulmasta.

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2008:1 Saatavissa:

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2008/liitteet/tr14.pdf?lang=fi>

Vantaan kaupunki. 2009. Vapaa aika ja asukaspalvelut, liikuntapalvelut 2009.

Vantaan liikuntapaikkasuunnitelma vuosille 2009–2025 [viitattu 10.3.2012].

Saatavissa:

http://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaa_wwwstructure/32892_Liikuntapaikkasuunnitelma_viimeinenversio.pdf

Haastattelut

Hetekivi, T. VL: Kunnossapidolliset toiveet ja tarpeet. [Sähköpostiviesti]

Lähetetty 16.3.2012.

Huttunen, P. Henkilökohtainen tiedontanto. 25.4. 2012

Kaukola, J. Tampereen kaupungin esteettömyysasiamies. Haastattelu 21.2.2012.

Länsi-Tampereen Alvarin kokous. Haastattelu ja kysely 14.2.2012.

Tuomiranta, J & Pihlaja, J. 2012. Piirijohtaja & kilpailupäällikkö. Suomen Palloliitto, Tampereen Pallopiiri. Haastattelu 22.3.2012.

Kuvalähteet:

Hyvönen, J. 2011 - 2012. Peli- ja palloilukenttien inventointi-valokuvat. Kuviot 15, 23, 24, 25, 26 ja 32 ovat tekijän käsittelemiä.

Karvinen J. 2002. Lasten liikuntapaikkojen suunnittelu. Helsinki: Rakennustieto Oy.

Microsoft Corporation. 2012. [viitattu 21.4.2012]. Saatavissa:

<http://www.bing.com/maps/?v=2&cp=v7n4kkjz7bd9&lvl=17.79&dir=347.51&sty=b&where1=Lent%C3%A4v%C3%A4nniemi%2C%20Finland&form=LMLTCC>

Tampereen kaupunki. 2012. Luistinkentät ja kaukalot kartalla (kantakaupunki). [viitattu 21.4.2012].

Saatavissa:http://www.tampere.fi/material/attachments/l/64pmEkXVv/luistinkentat_kaukalot_kantakaup.pdf

Tuuna, K. 2005 [viitattu 21.4.2012]. Saatavissa:

http://kotisivu.dnainternet.net/ktuuna/Kuvat/20050823_ratina_stadion_2.jpg

Viñas, A. G. 2009 [viitattu 21.4.2012]. Saatavissa:

http://farm6.staticflickr.com/5088/5275028441_504a67d8e1_o.jpg

LIITTEET

LIITE 1. Länsi-Tampereen peli- ja palloilukentät

LIITE 2. Kentät pintamateriaalien mukaan.

LIITE 3. Aukkaat 300–500 metrin etäisyydellä kentistä. Suuremmat ympyrät vastaavat 500 metrin ja pienemmät 300 metrin sädettä.

LIITE 4. Länsi-Tampereen kenttien talvikäyttö.

LIITE 5. Länsi-Tampereen kenttien valaistus. Valaistut kentät merkitty ympyrällä ja kentiltä löytyvien valonheittimien määrä numerolla.

LIITE 6. Kentiltä löytyvät huolto- ja pukuhuonetilat sekä varastokopit.

LIITE 7. Alueellisesti merkittävät kentät Länsi-Tampereella.

LIITE 8. Kaupunkirakenteen eheyttäminen ja peli- ja palloilukentät Länsi-Tampereella

LIITE 9. Länsi-Tampereen peli- ja palloilukenttien ylläpitovastuiden ja ylläpitotöiden jakaantuminen.

LIITE 10. Kohdekortti: Lorisevanpuisto

LIITE 11. Kohdekortti: Lentävänniemen kenttä

LIITE 12. Kohdekortti: Nuoralahden puisto

LIITE 13. Kohdekortti: Omenapuisto

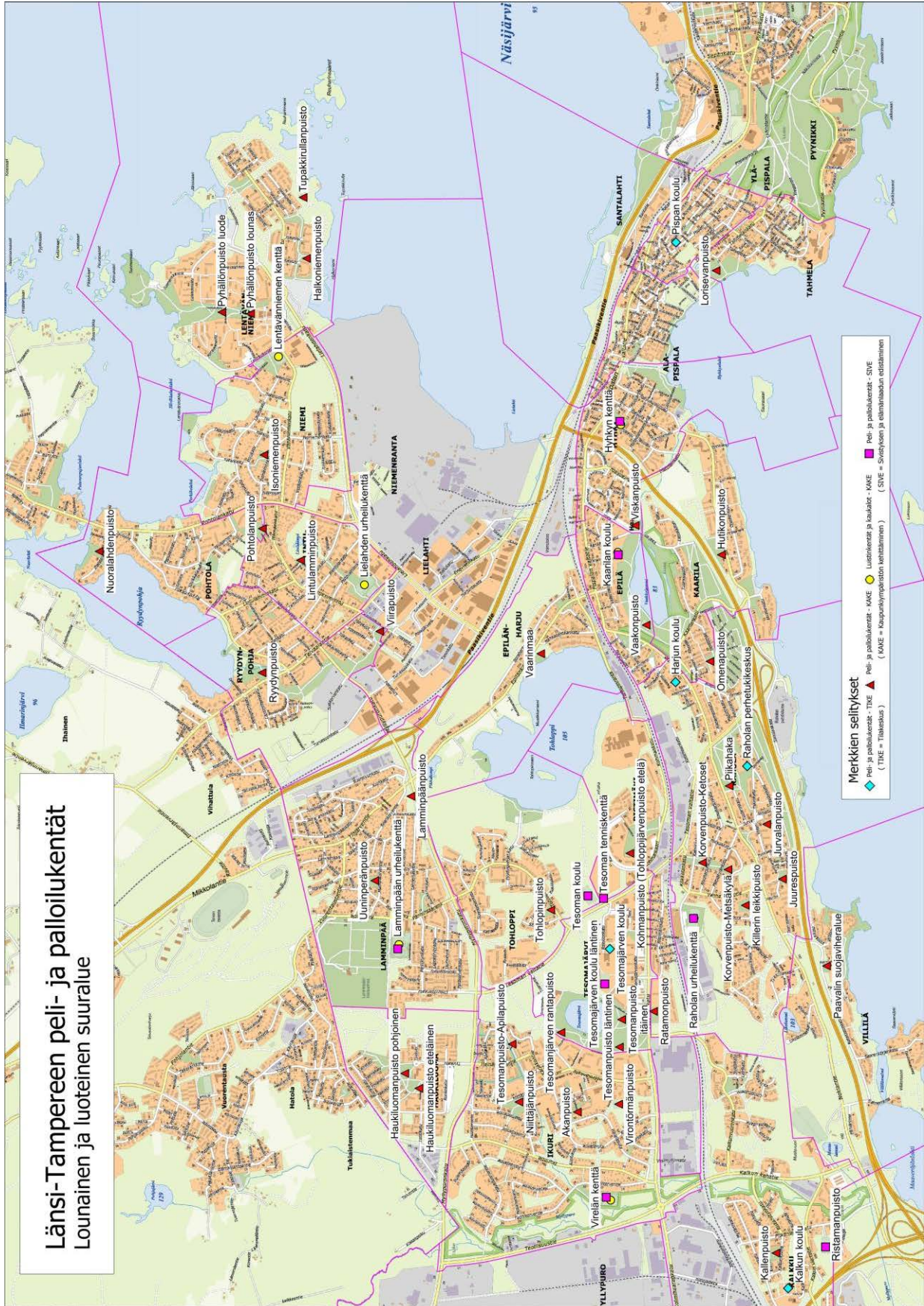
LIITE 14. Kohdekortti: Pyhällönpuisto lounas

LIITE 15. Kohdekortti: Ryydynpuisto

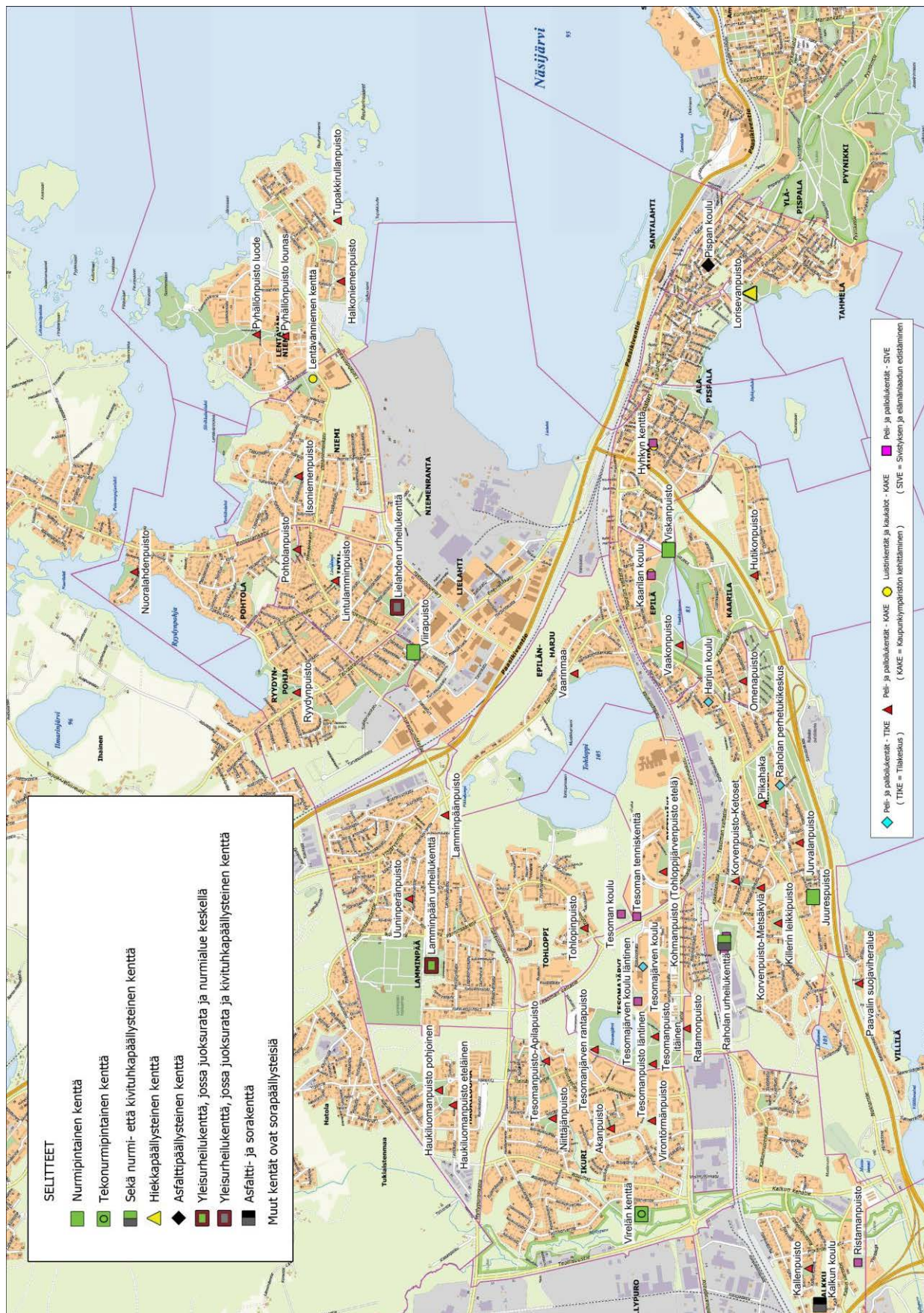
LIITE 16. Kohdekortti: Tesoman koulu

LIITE 17. Kohdekortti: Tupakkirullanpuisto

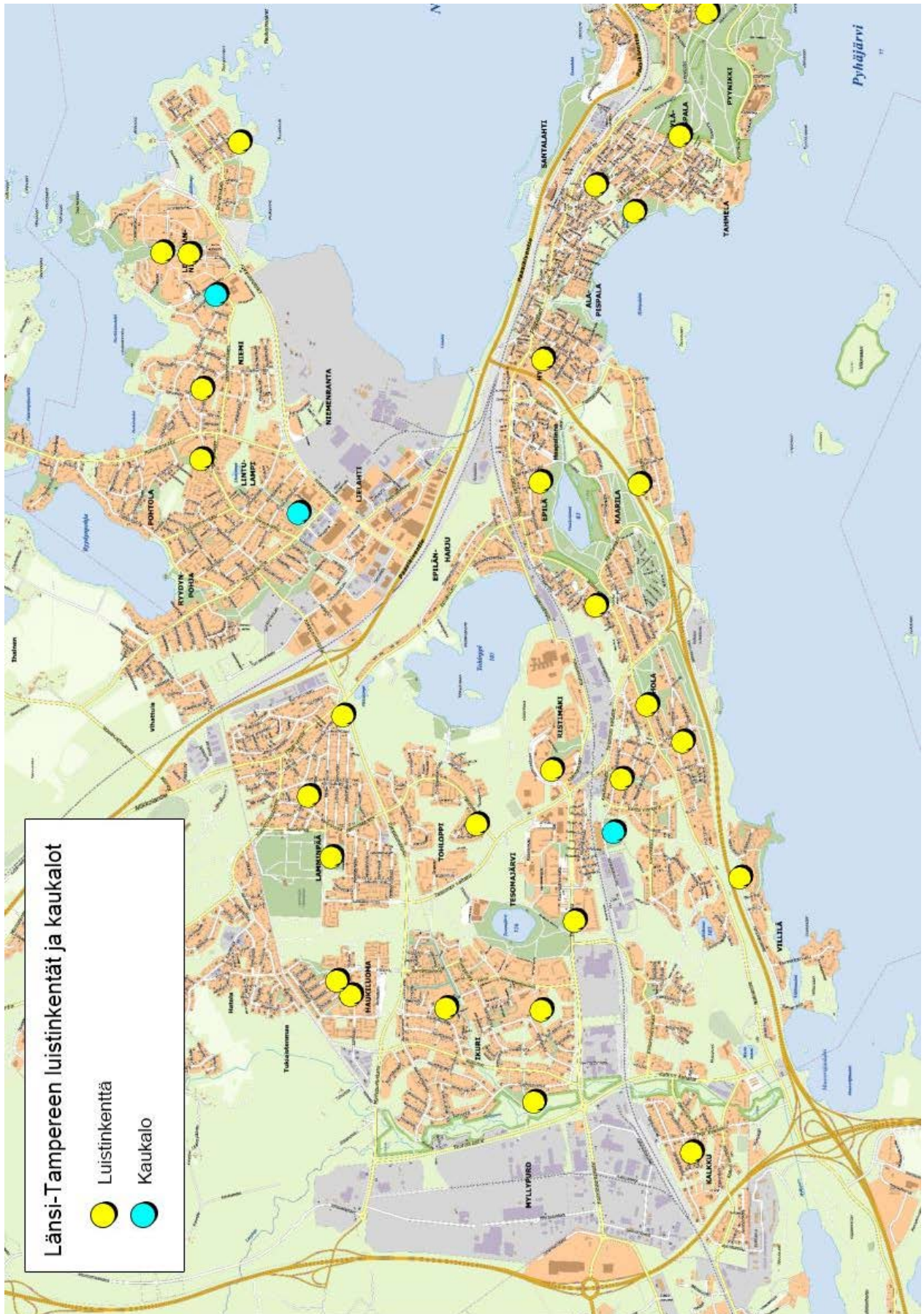
LIITE 1. Länsi-Tampereen peli- ja palloilukentät

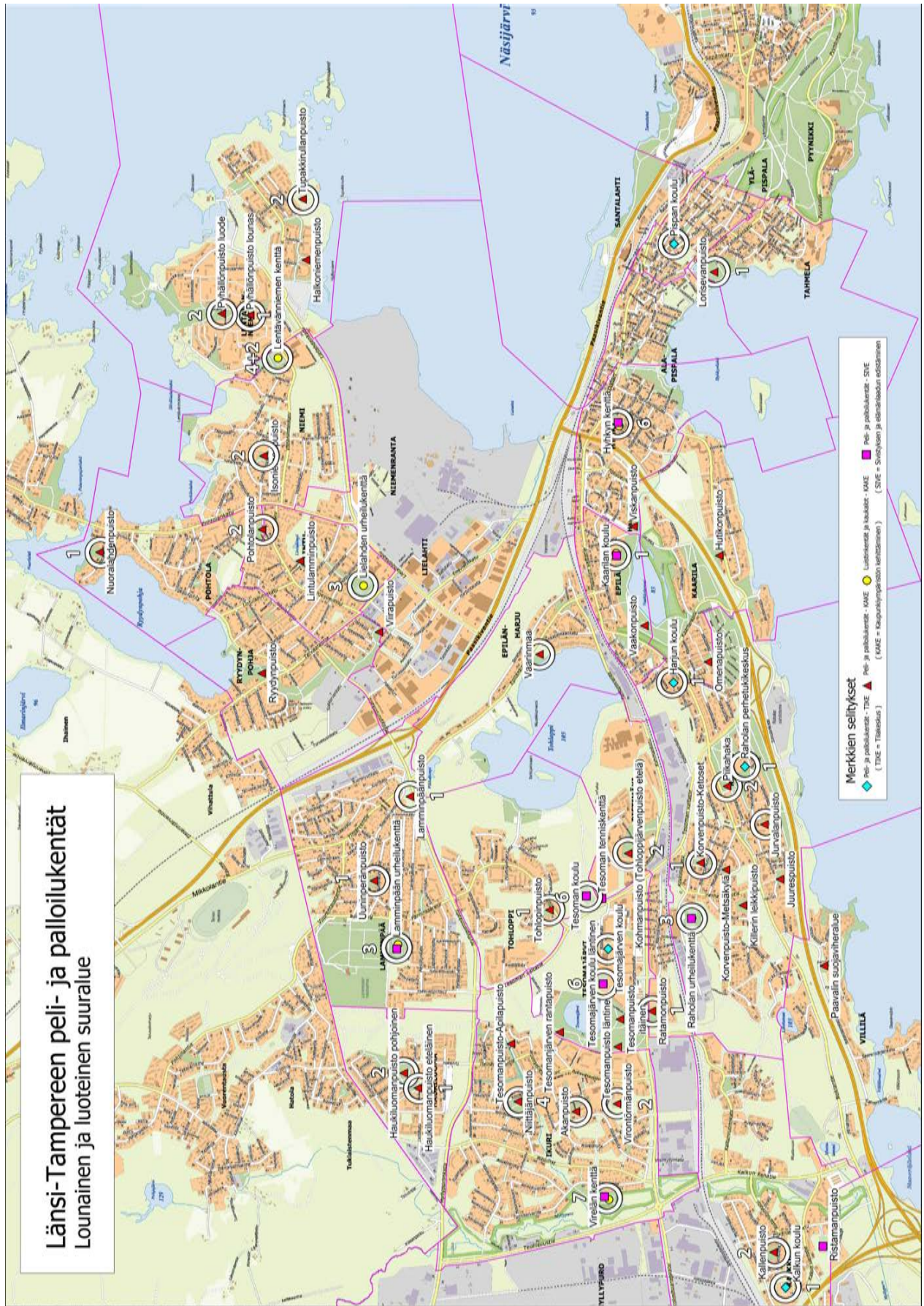
LIITE 2. Kentät pintamateriaalien mukaan

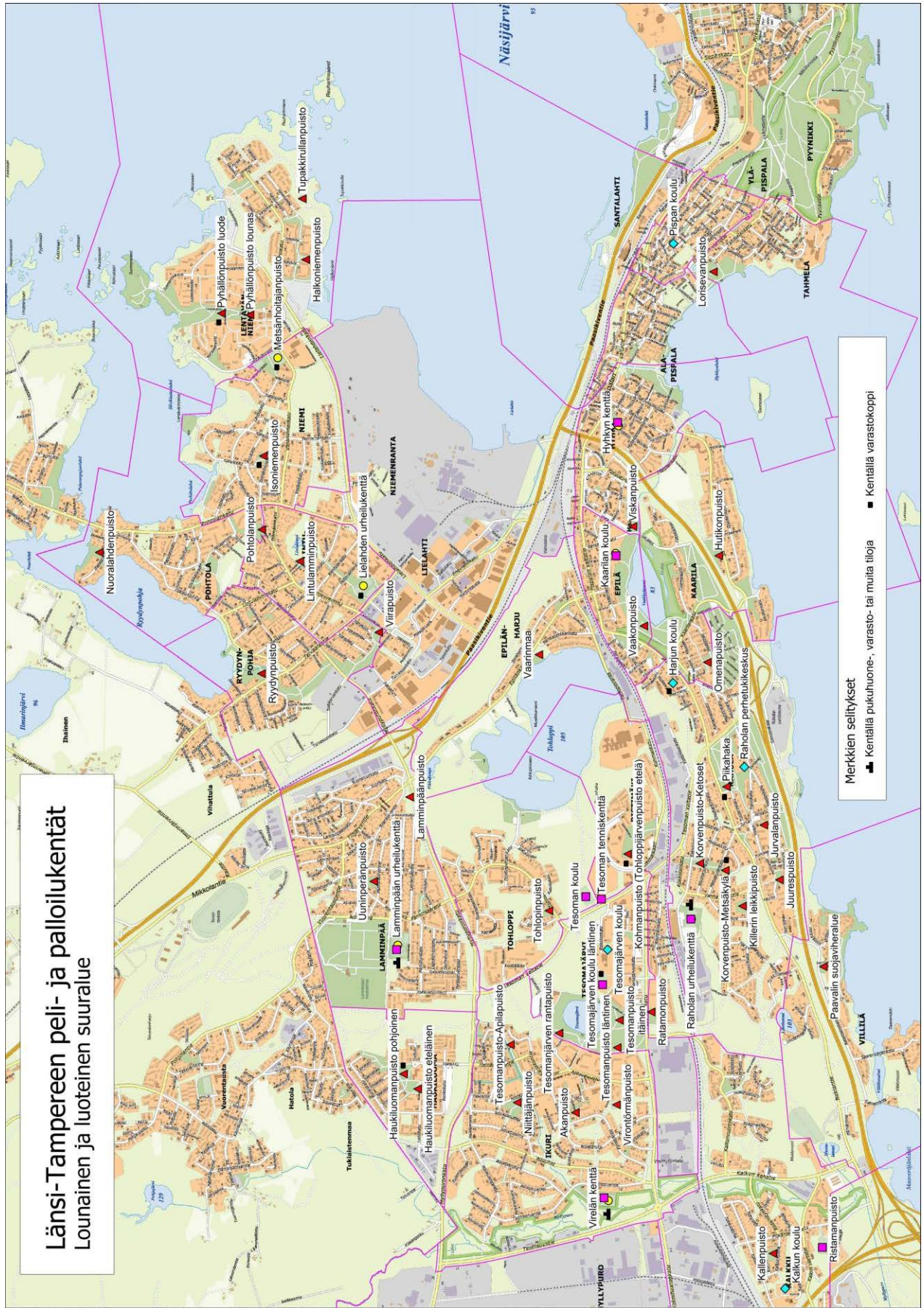
LIITE 4. Länsi-Tampereen kenttien talvikäyttö

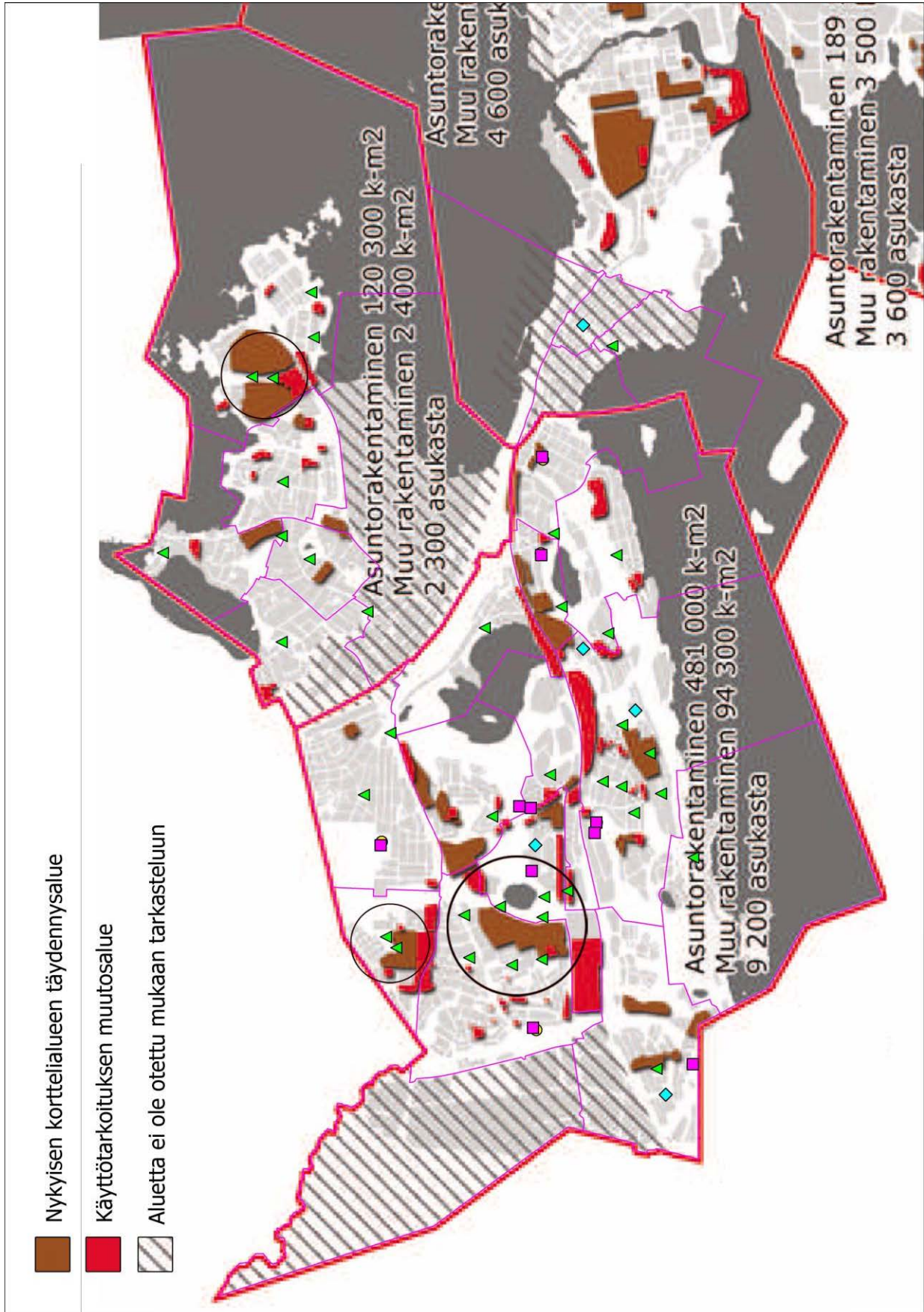
LIITE 5. Länsi-Tampereen kenttien valaistus. Valaistut kentät merkitty ympyrällä ja kentiltä löytyvien valonheittimien määrä numerolla

LIITE 6. Kentiltä löytyvät huolto- ja pukuhuonetilat sekä varastokopit

LIITE 8. Kaupunkirakenteen eheyttäminen ja peli- ja palloilukentät Länsi-Tampereella

Lorisevanpuisto

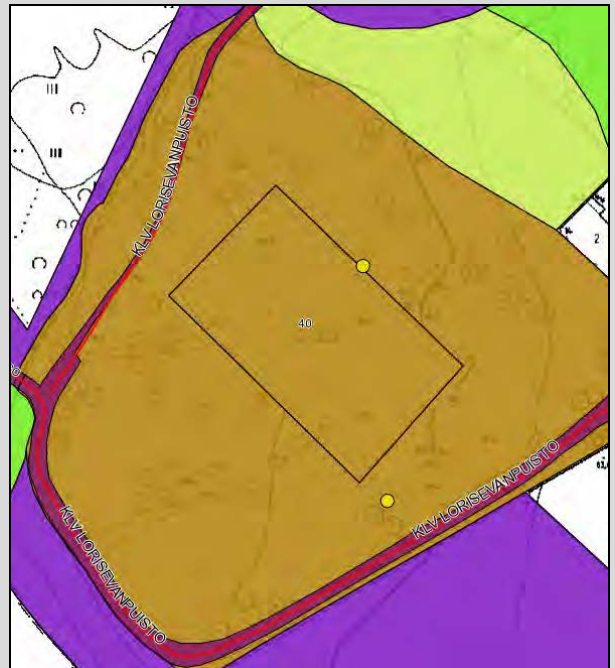
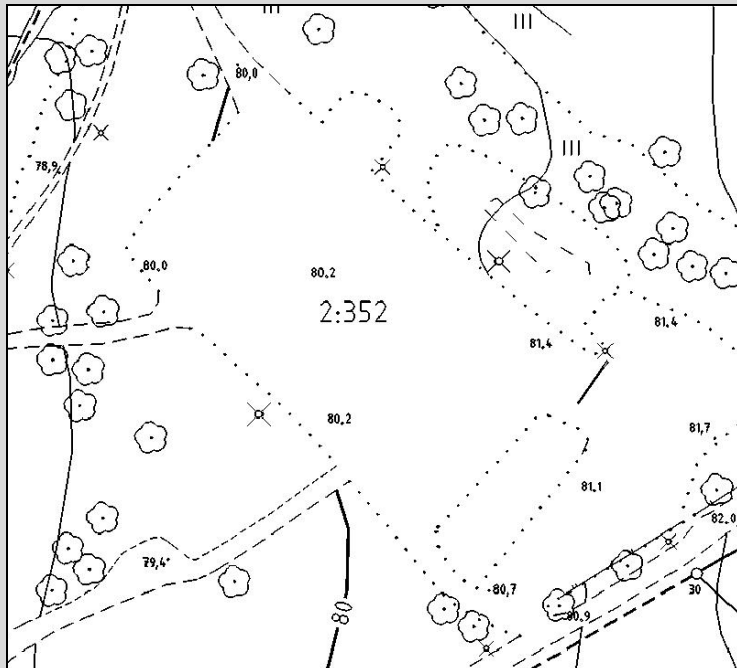

Näkymä kentälle kentän itäkulmasta.

Selvitys liikuntaympäristöistä
TAMPEREEN KAUPUNKI

Joni Hyvönen

1	Perustiedot	
	Kohteen nimi:	Lorisepän puisto
	Sijainti:	Tahmelan viertotie – Tahmelankatu 33240 Tampere
	Asemakaavamerkintä:	
	Hoitoluokka :	A2
	Viheraluetyyppi:	4
	Kuntoarvio	tydyttävä
2	Toiminta-alue	kenttä = 2102 m ²
	Toiminta	pallottelu; kesä/talvikäyttö; vapaassa käytössä
	Pintamateriaali	hiekkä
	Aitaaminen	ei aitausta
	Rakenteet	pityyshyppypaikka kentän luoteiskulmassa
	Kalusteet ja varusteet	roskis lounaislaidalla, koillislaidalla pukki ja 3 kiipeilypuuta, koripalloteline, jätesäiliö ja roskakori
	Rakennukset	ei huolto- tai varistorakennuksia, lounaispuolella 3 kpl pukukoppeja
	Leikkipaikka	on, kentän kaakkoispuolella, pienimuotoinen leikkialue myös koillislaidalla
3	Tekniset rakenteet ja alueet	
	Pintavesien ohjaus	sadevesikaivo, luonnonmukainen pintavesien ohjaus
	Valaistus	leikkikentillä puistovalaistus, lounaislaidalla valonheitin
	Vesipiste	ei vesipistettä
	Paikoitusalue	paikoitusalue kentän kaakkoispuolella, muutamien auton parkkipaikka
4	Viheralue rakennettu/luonnonmukainen	A2 = 2102 m ²
	Puusto	Kentän ympärillä puistopuita, täysikasvuisia, esim. pohjoisessa hopeapajuja 3 kpl, salavia, itä- ja länsipuolilla koivuja useita, länsipuolella tammia, kentän länsipuolella sijaitsevan kumpareen takana hopeakuusia 4 kpl, itäpuolella vaahteroita, puiston ympäristössä lehtipuuvaltaista metsää
	Pensaskasvillisuus	kaakossa leikkikentän ja kentän välissä pensaskasvillisuutta
	Nurmialueet	Kentän ympärillä käyttönurmea, itäpuolella myös niittyä

Muita huomioita:

Kentän länsipuolella pieni mäki. Kentän länsi- ja itälaidassa kasvaa melko paljon rikkakasveja.

Merkintöjen selitykset:

Kaava-alueelle ei löytynyt kaavaa KAKEn kaava-arkistosta.

Valokuvat:

Lentävänniemen kenttä (Metsänhoitajanpuisto) - kaukalot ja luistinkentät

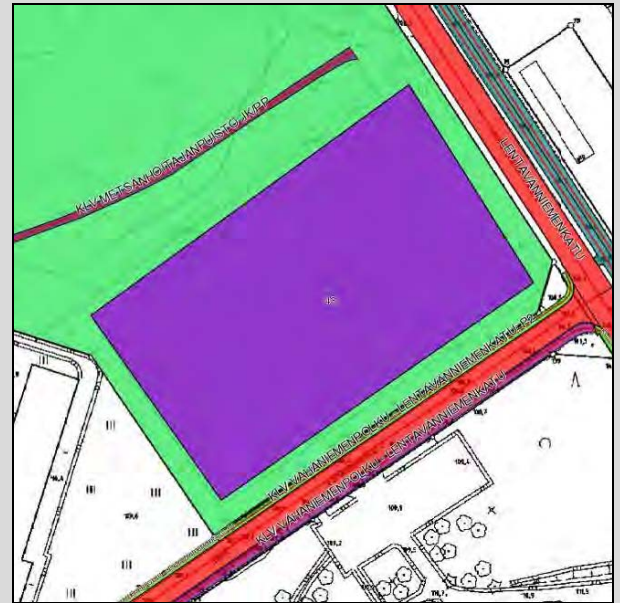
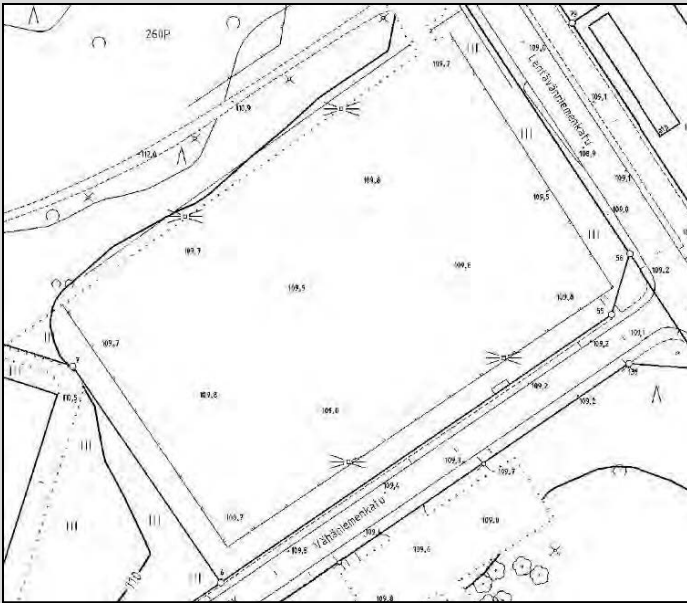

Näkymä kentälle kentän itäisimmästä nurkasta.

Selvitys liikuntaympäristöistä
TAMPEREEN KAUPUNKI

Joni Hyvönen

1 Perustiedot

Kohteen nimi:	Lentävänniemen kenttä (Metsänhoitajanpuisto)
Sijainti:	Lentävänniemenkatu – Vähäniemenkatu 33410 Tampere
Asemakaavamerkintä:	VP
Hoitoluokka :	E1
Viheraluetyyppi:	11
Kuntoarvio	tydyttävä

2 Toiminta-alue

kenttä = 6767 m²

Toiminta	jalkapallo, luistelu; kesä/talvikäyttö; vuorokenttä
Pintamateriaali	sora
Aitaaminen	aitaus kentän koillis-, kaakkois- ja lounaislaidoilla, teräsverkkoaita, n. 3 metriä korkea, kaakkoislaidalta osasta aitaa korotettu vielä +220 cm korkealla verkkoaidalla
Rakenteet	Pituushyppypaikka kentän luoteislaidalla
Kalusteet ja varusteet	jalkapallomaaleja 4 pienempää ja 2 isompaa, jäteastia
Rakennukset	varasto- tai huoltorakennus
Leikkipaikka	ei leikkikenttää

3 Tekniset rakenteet ja alueet

Pintavesien ohjaus	luonnonmukainen, luoteispuolella avo-ojat
Valaistus	Kaakkois- ja luoteislaidoilla molemmilla kaksi valonheitinpylvästä, sähkön käyttö mahdollisuus
Vesipiste	vesipostikaivo
Paikoitusalue	ei paikoitusaluetta

4 Viheralue

rakennettu/luonnonmukainen

C1 = 2833 m²

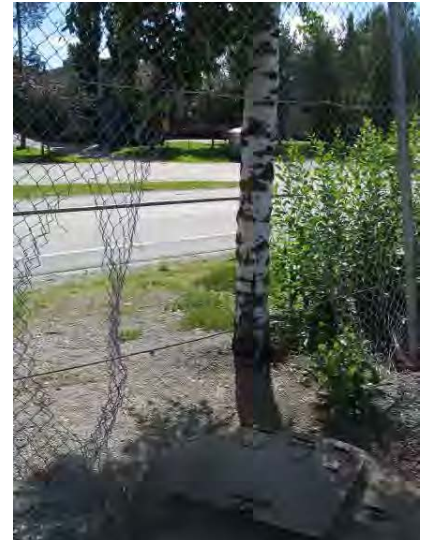
Puusto	kentän ympärillä pääosin lehtipuuvaltainen sekametsä, kaakkoislaidalla aidan takana pääosin koivuja ja muutama mänty, koillislaidalla muutama koivu kentän kulmauksissa (nuoria), lounaislaidalla aidan takana eri puulajeja (esim. koivua, mäntyä, kuusta ja harmaaleppää), luoteislaidalla sekametsää
Pensaskasvillisuus	ei istutettua pensaskasvillisuutta, aidan vieressä kasvaa satunnaisesti joitakin pensaita
Nurmialueet	Koillislaidalla aidan takana käyttövihernurmea muualla kasvaa vapaammin

Muita huomioita:

Luoteislaidalla puretut kaukalonlaidat sekä teräsverkkoaitaa. Koillislaidalla osa kaukalosta vielä jäljellä. Kaakkoispuolen teräsverkkoaidassa muutamassa kohtaa ihmisenmentäviä aukkoja. Kentälle sisääntuloaukkoja aidassa kaakkois- ja lounaiskaidoilla. Muu sisääntulo pohjoiskulmassa.

Merkintöjen selitykset:

Valokuvat:

Nuoralahdenpuisto

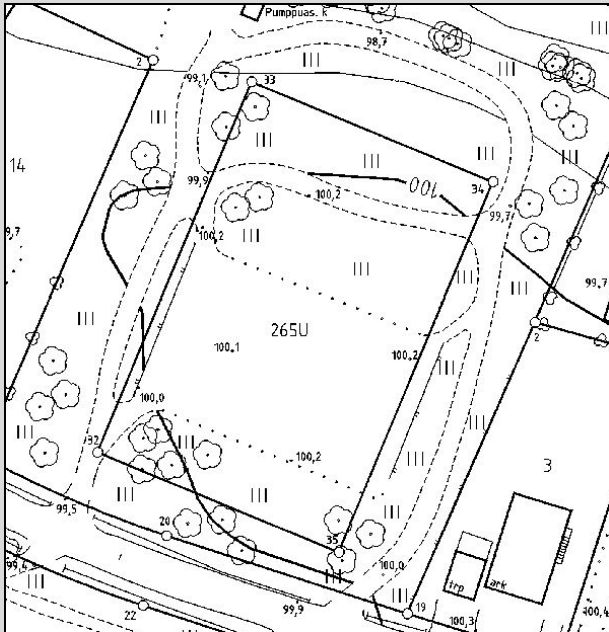

Kenttä idästä päin nähtynä.

Selvitys liikuntaympäristöistä
TAMPEREEN KAUPUNKI

Joni Hyvönen

1 Perustiedot

1	Perustiedot		
	Kohteen nimi:	Nuoralahdenpuisto	
	Sijainti:	Ihaistenkatu	
	Asemakaavamerkintä:	(puistoalue)	
	Hoitoluokka :	A2	
	Viheraluetyyppi:	3	
	Kuntoarvio	välttävä	
2	Toiminta-alue	kenttä = 903 m ²	
	Toiminta	palloilu; kesä; vapaassa käytössä	
	Pintamateriaali	sora	
	Aitaaminen	ei aitausta	
	Rakenteet	ei suorituspaikkoja	
	Kalusteet ja varusteet	palloseinä, kentän pohjoispuolella kulkevalla polulla penkki ja roskis, kentälle lounaasta tultaessa tien vieressä roskis	
	Rakennukset	ei huolto- tai varistorakennuksia, kentän pohjoispuolella muuntajarakennus	
	Leikkipaikka	leikkipaikka tien toisella puolella kentästä eteläänpäin	
3	Tekniset rakenteet ja alueet		
	Pintavesien ohjaus	luonnonmukainen pintavesien ohjaus, kentän eteläpuolella tien vieressä avo-oja	
	Valaistus	kentän lounaispuolella valonheitin, kentän eteläpuolella kulkevalla tiellä katuvalot	
	Vesipiste	vesipostikaivo	
	Paikointusalue	ei paikointusta	
4	Viheralue	A2 = 2920 m ²	
	rakennettu/luonnonmukainen	A3 = 2628 m ²	
	Puusto	Kentän ympärillä puistopuita, koillispuolella mm. hopeasalavaa (täysikasvuinen), kaakossa, lounaassa ja luoteessa koivuja, lounaassa poppeleita (3 kpl), länsipuolella salavaa, koivu	
	Pensaskasvillisuus	kentän pohjoispuolella ruusupensaita	
	Nurmialueet	kentän ympärillä käyttönurmea	

Muita huomioita:
Kenttä on päässyt jonkin verran nurmettumaan.

Merkintöjen selitykset:
Alue merkitty kaavassa puistoalueeksi.

Valokuvat:

Omenapuisto

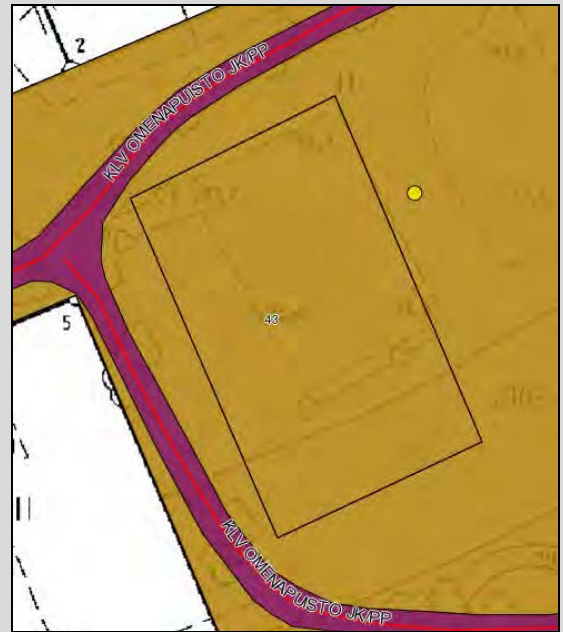
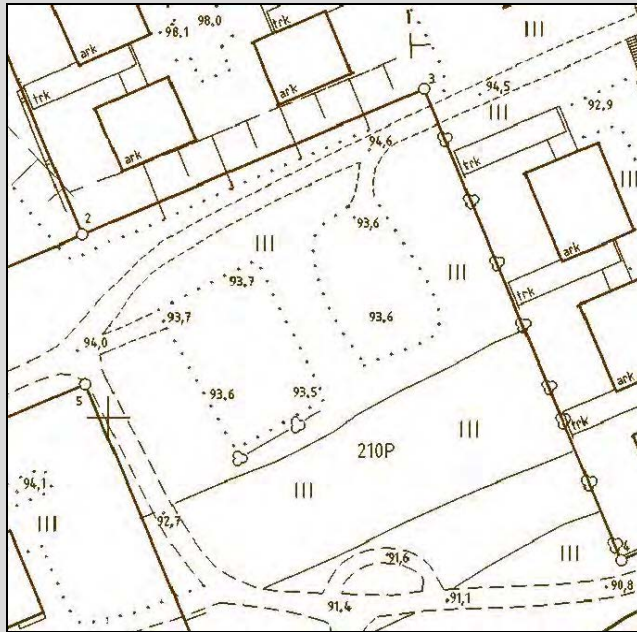

Näkymä kentälle lounaasta päin.

Selvitys liikuntaympäristöistä
TAMPEREEN KAUPUNKI

Joni Hyvönen

1 Perustiedot

Kohteen nimi:

Omenapuusto

Sijainti:

Gaddinpolku – Raholankatu 33270
Tampere

Asemakaavamerkintä:

Pi

Hoitoluokka :

A2

Viheraluetyyppi:

3

Kuntoarvio

tyydyttävä

2 Toiminta-alue

kenttä = 659 m²

Toiminta

koripallo, palloilu; kesä; vapaassa käytössä

Pintamateriaali

sora

Aitaaminen

kentän koillis- ja kaakkoislaidoilla,
teräsverkkoaita jossa puutolpat

Rakenteet

ei suorituspaikkoja

Kalusteet ja varusteet

palloseinä, koripalloteline

Rakennukset

ei huolto- tai varistorakennuksia

Leikkipaikka

on, kentän koillispuolella aidan toisella
puolella

3 Tekniset rakenteet ja alueet

Pintavesien ohjaus

luonnonmukainen pintavesien ohjaus

Valaistus

katuvalo kentän lounaislaidalla ja
kaakkoiskulmassa sekä pohjoispuolella
kulkevalla soratiellä

Vesipiste

ei vesipistettä

Paikoitusalue

ei paikoitusta

4 Viheralue

A2 = 659 m²

rakennettu/luonnonmukainen

Puusto

Koillispuolella, leikkikentän puoleisella
laidalla 3 kpl kuusia, etelälaidalla aidan
takana syreenipensasta,
länsipuolella 3/2/1 kpl erilaisia
koristeomenapuulajikkeita

Pensaskasvillisuus

länsipuolella ruusupensaikko, etelälaidalla
aidan takana syreenejä

Nurmialueet

Kentän kaikilla muilla paitsi etelälaidalla
käyttönurmea

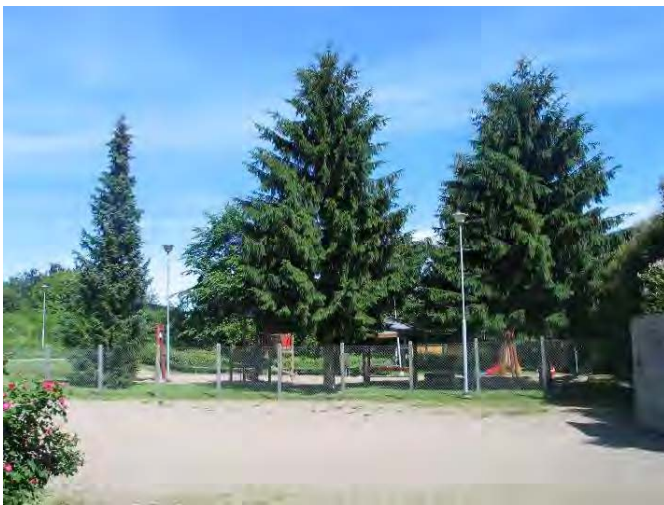
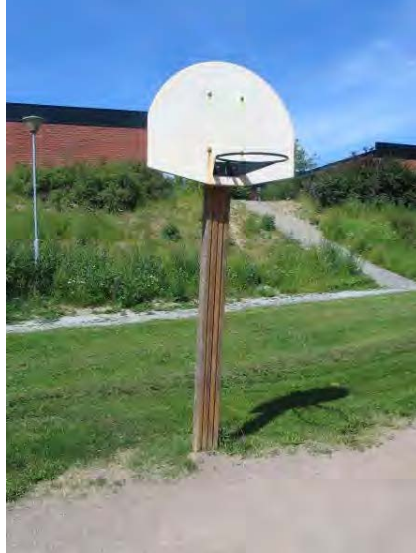
Muita huomioita:

Kentän itälaidalla sekä luoteisnurkassa jonkin verran rikkakasveja.

Merkintöjen selitykset:

Pi – Istutettava puistoalue

Valokuvat:

Pyhällönpuisto lounas

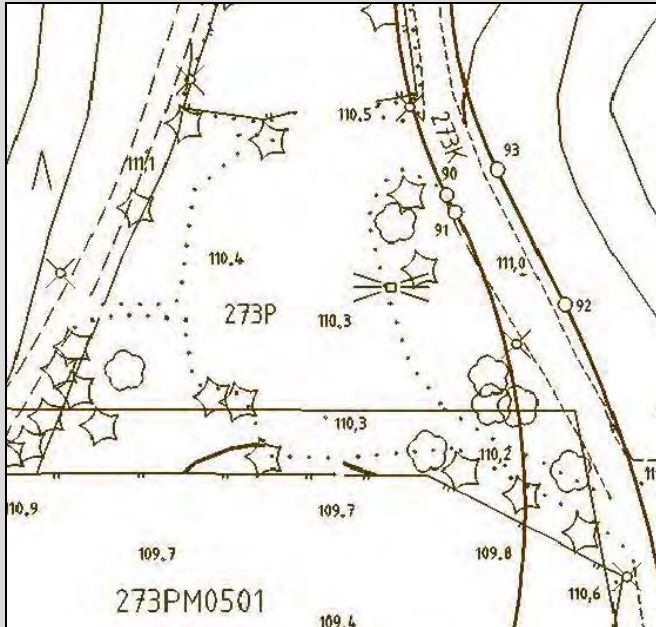

Näkymä kentälle pohjoisesta katsottuna.

Selvitys liikuntaympäristöistä
TAMPEREEN KAUPUNKI

Joni Hyvönen

1	Perustiedot	
	Kohteen nimi:	Pyhällönpuisto lounas
	Sijainti:	Männistönkuja – Pyhällönpolku
	Asemakaavamerkintä:	PL
	Hoitoluokka :	A3
	Viheraluetyyppi:	4
	Kuntoarvio	huono
2	Toiminta-alue	kenttä = 609 m ²
	Toiminta	jääkiekko, kesä/talvi, vapaassa käytössä
	Pintamateriaali	hiekkasora/metsänpohja
	Aitaaminen	Kentällä ei varsinaista aitaa, etelässä päiväkodin aitaus, pohjoisessa leikkikentän aitaus, puuaitoja (päiväkodin n. 130 cm, leikkikentän 92 cm)
	Rakenteet	ei suorituspaikkoja
	Kalusteet ja varusteet	ei kalusteita, leikkikentän eteläkulmassa hiekoituslaatikko
	Rakennukset	ei huolto- tai varistorakennuksia
	Leikkipaikka	on, kentän pohjoispuolella
3	Tekniset rakenteet ja alueet	
	Pintavesien ohjaus	luonnonmukainen
	Valaistus	kentän koillislaidalla valaisinheitin sekä molemmilla puolilla kulkevilla teillä valaisinpylväät
	Vesipiste	ei vesipistettä
	Paikoitusalue	ei paikoitusaluetta
4	Viheralue	
	rakennettu/luonnonmukainen	
	Puusto	ympärillä havupuuvaltainen sekametsä, idänpuolelle kenttää jätetty mäntyjä ja kuusia sekä koivuja puistopuiksi, lännenpuolella pääosin kuusia ja suuri pihlaja, täysikasvuisia
	Pensaskasvillisuus	ei istutettua pensaskasvillisuutta
	Nurmialueet	ympärillä luonnonmukaisesti kasvavaa nurmea/heinikkoa

Muita huomioita:

Kenttä on päässyt huonoon kuntoon ja nurmettunut. Kentän rajaus epäselvä.

Merkintöjen selitykset:

PL – Istutettava puistoalue

Valokuvat:

Ryydynpuisto

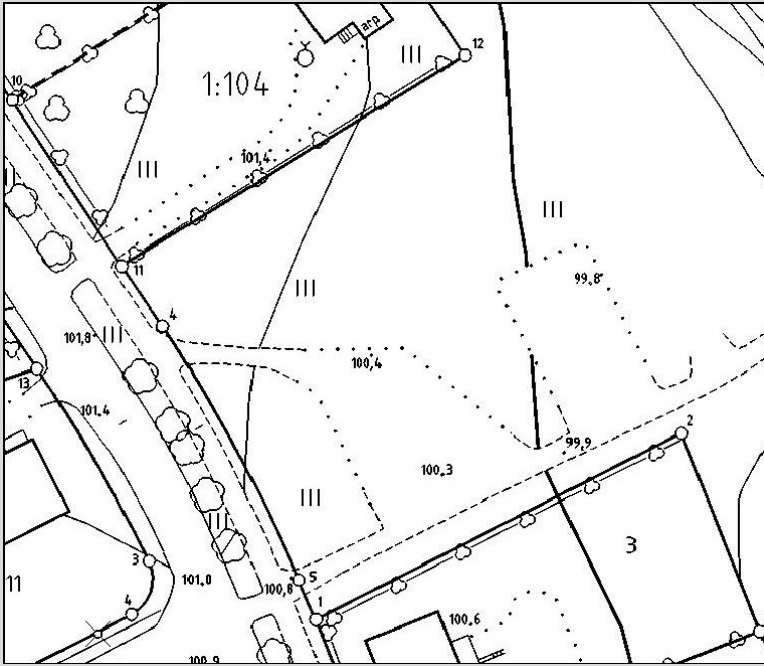

Näkymä kentälle kaakosta.

Selvitys liikuntaympäristöistä
TAMPEREEN KAUPUNKI

Joni Hyvönen

1 Perustiedot

Kohteen nimi:	Ryydynpuisto
Sijainti:	Ryydynkatu 33400 Tampere
Asemakaavamerkintä:	urheilualue
Hoitoluokka :	A2
Viheraluetyyppi:	3
Kuntoarvio	välttävä
2 Toiminta-alue	kenttä = 284 m ²
Toiminta	koripalloilu, palloilu; kesä, vapaassa käytössä
Pintamateriaali	sora
Aitaaminen	ei aitausta
Rakenteet	ei suorituspaikkoja
Kalusteet ja varusteet	koripalloteline
Rakennukset	ei huolto- tai varastorakennuksia
Leikkipaikka	on kentän lounaispuolella
3 Tekniset rakenteet ja alueet	
Pintavesien ohjaus	luonnonmukainen
Valaistus	ei valaistusta, katuvalaistus kentän kaakkoispuolella kulkevalla tiellä
Vesipiste	ei vesipistettä, tarkista
Paikoitusalue	ei paikoitusaluetta
4 Viheralue rakennettu/luonnonmukainen	A2 = 2784 m ²
Puusto	puistopuita kentän ympärillä: itäpuolella vaahteria (2 kpl), pohjoispuolella (pilari)kuusia (2 kpl), leikkikentän puolella poppeli, täysikasvuisia
Pensaskasvillisuus	kentän itäpuolella sijaitsevan puistonpenkin ympärillä happomarjaa ja (norjan)angervoa; myös tien eteläpuolella pensaita, leikkikentän puolella suurikokoinen pensas
Nurmialueet	kentän ympäristössä käyttönurmea

Muita huomioita:

Kentän sora-alue päässyt huonoon kuntoon (nurmettumista).

Merkintöjen selitykset:

Alue on merkitty kaavassa urheilualueeksi.

Valokuvat:

Tesoman koulu

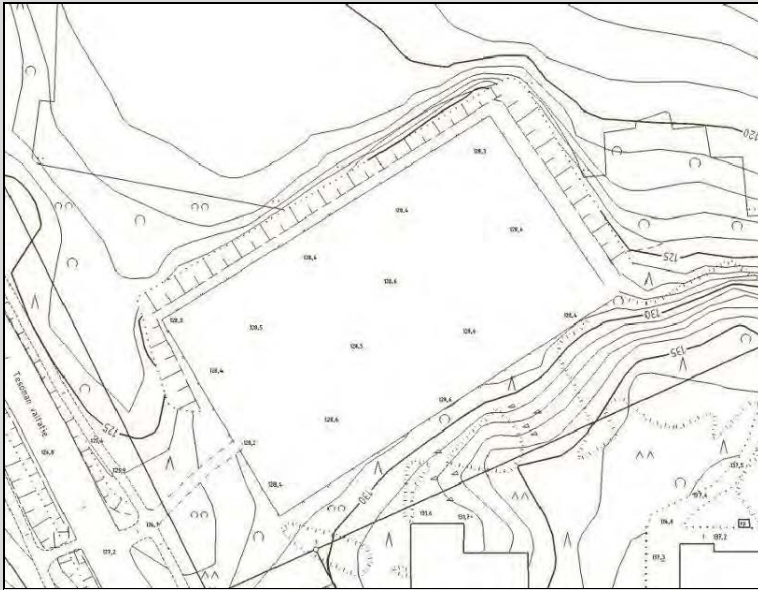

Näkymä kentälle kentän lounaislaidalta.

Selvitys liikuntaympäristöistä
TAMPEREEN KAUPUNKI

Joni Hyvönen

1 Perustiedot

Kohteen nimi	Tesoman koulu
Sijainti	Kohmankaari – Kohmankatu – Pyydyspohjankatu 33310 Tampere
Asemakaavamerkintä	vk-1, saa-3
Hoitoluokka	E1
Viheralueityyppi	11
Kuntoarvio	välttävä

2 Toiminta-alue

Toiminta	jalkapallo, palloilu; kesä; vapaassa käytössä
Pintamateriaali	sora
Aitaaminen	koillis- ja luoteislaidoilla sekä lounaassa puoleenväliin kenttää pohjoisesta päin, teräsverkkoaita 3 m korkea
Rakenteet	ei suorituspaikkoja
Kalusteet ja varusteet	2 kpl pienempiä maaleja, 2 kpl isompia maaleja, etelänurkkauksessa pyöräteline ja jakokaappi
Rakennukset	ei huolto- tai varstorakennuksia
Leikkipaikka	ei leikkipaikkaa

3 Tekniset rakenteet ja alueet

Pintavesien ohjaus	luonnonmukainen
Valaistus	3 kpl valonheittämiä kentän kaakkois- ja luoteislaidoilla, kentälle johtavalla tiellä katuvalaistus
Vesipiste	ei vesipistettä
Paikointusalue	ei varsinaista paikointusta, kentän yhteydessä

4 Viheralue

rakennettu/luonnonmukainen	
Puusto	kentän ympärillä sekametsää, täysikasvuinen
Pensaskasvillisuus	ei istutettua pensaskasvillisuutta
Nurmialueet	ei varsinaisia nurmialueita, kentän reunoilla pieniä viherlaikkuja

Muita huomioita:

Kenttä suht. tasainen, kentällä joitakin paikkoja johon vesi kerääntyy sateella. Autolla sisään-tulo kentälle estetty betoniporsaililla. Luoteis- ja koillislaidoilla sekä länsinurkkauksessa kasvit tuppaaavat kasvamaan kentän puolella aidan läpi.

Merkintöjen selitykset:

vk-1 – Pallokenttä

saa-3 – Mikäli alueella tehdään nykyistä maantasoa muuttavia toimenpiteitä, on huolehdittava siitä, että saastunut maaperä ja /tai saastuneet rakenteet poistetaan ympäristösuojeluviranomaisten hyväksymien käsittelysuunnitelmien mukaisesti.

Valokuvat:

Tupakkirullanpuisto

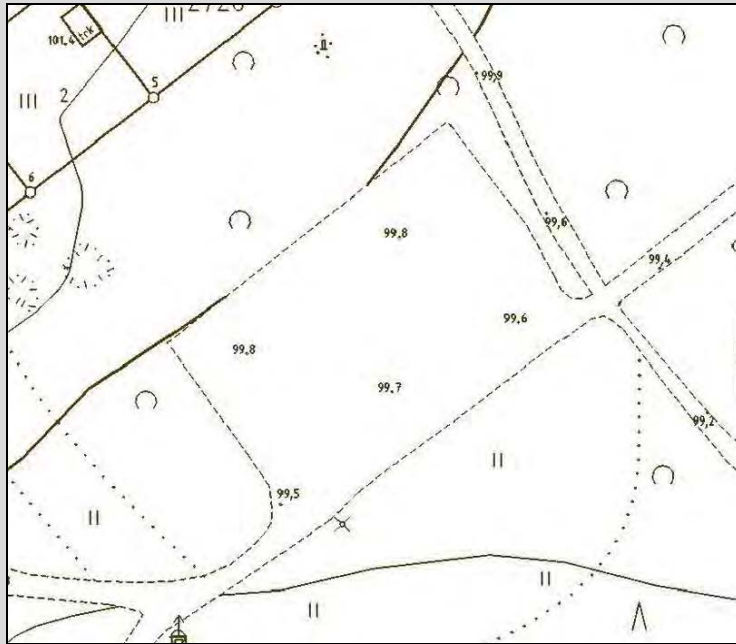

Näkymä kentälle idästä.

Selvitys liikuntaympäristöistä
TAMPEREEN KAUPUNKI

Joni Hyvönen

1 Perustiedot

Kohteen nimi:	Tupakkirullanpuisto
Sijainti:	Reuharinkatu - Näsijärvi
Asemakaavamerkintä:	?
Hoitoluokka :	C1
Viheraluetyyppi:	5, (7), (27)
Kuntoarvio	välttävä

2 Toiminta-alue

	kenttä = 1461 m ²
Toiminta	jalkapallo, jääkiekko; kesä/talvi, vapaassa käytössä
Pintamateriaali	sora (nurmettunut)
Aitaaminen	ei aitausta
Rakenteet	ei suorituspaikkoja
Kalusteet ja varusteet	2 jalkapallomaalia (myös verkot)
Rakennukset	ei huolto- tai varistorakennuksia
Leikkipaikka	ei leikkipaikkaa

3 Tekniset rakenteet ja alueet

Pintavesien ohjaus	luonnonmukainen pintavesien ohjaus, liikakaivo lounaispuolella tien vieressä
Valaistus	koillis- ja lounaislaidoilla valonheittimet, kaakkoispuolella kulkevalla tiellä katuvalaisimet
Vesipiste	ei vesipistettä
Paikoitusalue	ei paikoitusaluetta

4 Viheralue

rakennettu/luonnonmukainen	
Puusto	ympärillä lehtipuuvältaista metsää, suurimmaksi osaksi koivuja
Pensaskasvillisuus	ei istutettua pensaskasvillisuutta
Nurmialueet	ympärillä metsänpohjakasvillisuutta/luonnonmukaisesti kasvavaa heinikkoa, kaakkoispuolella tien vieressä niityntapaista

Muita huomioita:
Kenttä on päässyt osittain nurmettumaan.

Merkintöjen selitykset:
Kaava-arkistosta ei löytynyt alueen asemakaavaa.

Valokuvat:

